

AMATÉRSKÁ SCÉNA

Č.1
'97

10 Kč

- MORAVSKÝ FESTIVAL POEZIE
- DNY SENIORSKÉHO DIVADLA
- BECHYŇSKÉ PERLENÍ
- QUO VADIS, AMATÉRSKÉ DIVADLO
- XII. SVĚTOVÝ KONGRES ASSITEJ
- S THÁLIÍ V CHORVATSKU

OBSAH

Slovo za mladé a ještě mladší • Lenka Lázňovská . . .	2
Dny poezie a přátelství • Vít Závodský	3
Dny seniorského divadla • Milan Strotzer	5
Divadlo Ostrava opět hostitelem • Saša Rychecký . . .	6
Nadělení '96 • Tomáš Doležal	7
Kaškov Zbraslav '96 • Luboš Šterc	9
Jednalo předsednictvo SČDO • Vlastimil Ondráček . .	9
Konalo se Perlení? • Milan Strotzer	10
Divadlo se musí dělat naplno, říká Tomáš Kraucher z Prahy • Rozhovor připravila Lenka Lázňovská . . .	11
QUO VADIS, AMATÉRSKÉ DIVADLO?	
Quo vadis • Aleš Němeček	13
Divadlo, lidská pospolitost • Alena Chalupová . . .	14
Kudy, kudy, kudy cestička... • Dušan Zakopal . . .	14
Břeclavskou vzácností je Regina	
Vítězslava Šrámková	16
Vzdálený úsměv Pavla Boška • Vít Závodský . . .	16
Věrný přítel ochotníků (vz)	17
Poslední výlet Marie Junové • Jaroslav Provazník . .	17
Co by ve vaší knihovně nemělo chybět	
Vítězslava Šrámková	17
XII. světový kongres ASSITEJ a co dál	
Vladimír Hulec	18
Čeští divadelní ochotníci v Chorvatsku	
Vlastimil Ondráček	19
S Thálií v Chorvatsku • Milan Čejka, Jaroslav Vondruška	
Dramaturgický pozorník	
Jarmila Černíková-Drobná	21
Nabídka divadelních představení	22
Zprávičky	22
Kalendář akcí	24

AMATÉRSKÁ SCÉNA

Dvouměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.

Ročník 34 (Ochotnické divadlo 43)

Vydává Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, Blanická 4, 120 21 Praha 2.

Vedoucí redaktorka: Lenka Lázňovská.

Redaktor: PhDr. Milan Strotzer.

Redakční rada: prof. J. Císař (předseda), dr. V. Šrámková, J. Lhotská, A. Exnarová, J. Brix, J. Brůček, V. Ondráček, F. Mikeš, I. Samotný, J. Hraše, J. Kodeš.

Grafická úprava: Hana Tomková (obálka), Jitka Tláskalová (loga), Václav Morava (kresby).

Adresa redakce: pracoviště ARTAMA, P.O. BOX 2, Křesomyslova 7, Praha 4, telefon 02/6121 5684-7, fax: 6121 5688.

Tiskne Kulturní agentura IKARUS Mělník.

Rozšiřuje: A.L.L. production (P.O. Box 732, 111 21 Praha 1, tel. 02/769350), objednávky přijímá redakce časopisu a vydavatel.

Cena 1 výtisk 10,- Kč, roční předplatné 60,- Kč.

Nevyžádané rukopisy redakce nevrací.

Toto číslo bylo dáno do tisku 10.2.1997.

© IPOS PRAHA 1997

Nov. výpl.: P Pha 025, pov. ŘPP 1378/94

SLOVO ZA MLADÉ A JEŠTĚ MLADŠÍ

Kamkoliv oko v českém amatérském divadle pohlédne, spatří tváře mladé a ještě mladší. Třicátníků a čtyřicátníků je jako šafránu. Podnikatelů jako je dr. Klapka a jeho lidé z České Lípy opravdu není mnoho. Jiný -átník František Zborník z Vodňan říká o konci svého souboru Šupina „Bylo to manželství, které nemělo děti. Zestárli jsme, vyprchalo mezi námi napětí a s revolucí pominula jedna z příčin, proč jsme hráli.“ V té době prý dokonce nechápal, proč kamarádi dělají divadlo, když je tolik důležitějších věcí: on sám v plném nasazení ve Vodňanech čtyři roky starostoval. (MF Dnes)

Ani seniorů není mnoho, takže není divu, začíná-li být dnešní amatérské divadlo výrazně o mladých lidech.

Troufám si tvrdit, že jsme na počátku nové dějinné kapitoly. Pomalu se vyplňují rubriky pomyslného dobového dotazníku - kdo a proč hraje, kde a kdy hraje a co hraje. Tito mladí nejsou zatím organizováni. Nehrnou se ani do stávajících organizací ani nemají potřebu zakládat nové. Ostatně možná, že to ani nenastane, neboť spolky z mnoha důvodů opravdu nejsou výrazným společenským fenoménem současné české společnosti. Ale je to vlastně škoda, že tato omladina nemá svého mluvčího. Proč? Kdykoliv se s nimi setkávám, vždy si velmi výrazně uvědomuji, že jsem sama jako „átnice“ opravdu z jiné generace. Někdy nerozumím jejich chování, jejich reakcím a možná, že pomalu přestanu rozumět i jejich divadlu.

A tady začíná ten problém. Amatérské divadlo mělo ve všech svých historických vývojových etapách vždy dvě stránky: vnější a vnitřní. Onou vnější stránkou myslím mimodivadelní funkce - jinak řečeno, co amatérské divadlo znamenalo ve společnosti. Onou vnitřní stránkou je organizační struktura a obsah a forma divadla, včetně jeho umělecké kvality. Na pomezí obou je potom vztah k profesionálnímu divadlu. Ten totiž souvisí s oběma stránkami. Řekněme si, že vnitřní stránku až do druhé světové války, částečně i v ní a krátce po ní určovali divadelníci samotní. Mimodivadelní funkce vždy souvisely se společenským procesy, tj. s vývojem české společnosti. Tento přirozený běh věcí byl po roce 1948 násilně přerušen zásahem státní moci. Stát určil jaké organizační struktury bude amatérské divadlo mít. Zasahoval i do obsahu a formy. Amatéři přestali určovat přehlídky, nerozhodovali o vzdělávání atd. Také např. velmi zvláštní symbioza amatérského divadla se zavrženými profesionály v 70. a 80. letech, pro něž práce s amatéry byla často jedinou možností se umělecky realizovat, nebyla přirozená a vznikla díky politickému tlaku, a je patrné v této svým způsobem harmonické podobě neopakovatelná.

I když existuje řada demokratických mechanismů, jimiž se amatéři podílejí v míře rozhodující na řízení a správě českého amatérského divadla, stále mám silící pocit, že z těchto procesů jsou vyloučeni ti, kteří už brzy převezmou otěže... Nevíme, co si myslí o dědictví svých rodičů. Bude jim vyhovovat např. systém přehlídek, jaký v této podobě existuje kromě ČR pouze na Slovensku, a to ještě díky masivní státní podpoře, která polevuje. Takže v roce 1997 budou naši slovenští přátelé řešit otázky, které české divadlo řešilo někdy v období let 1990-92. Pro co se na Slovensku rozhodnou, nevím, ostatně to patrně nevědí ani Slováci samotní.

Právem namítnete, že mladé divadelníky nikdo neodstrkuje, že se pro ně dělá hodně a že demokracie je vláda lidu. Jen ten a nikdo jiný rozhodne o svých věcech. A že totéž platí i pro ony mladé a ještě mladší české amatéry. Ano, jistě. Opravdu jim však rozumíme?!

Lenka Lázňovská

DNY POEZIE A PŘÁTELSTVÍ

Amatérští sóloví recitátoři z obou republik naší bývalé federace se každoročně účastní několika soutěží, mezi nimiž jakožto národní přehlídky na sebe poutají pozornost Wolkrův Prostějov a Hviezdoslavův Kubín. Existuje však akce, která se ke škodě věci dosud nevešla plně do povědomí nezasvěcené veřejnosti, ačkoli má z nich jako jediná mezistátní charakter. Jmenuje se Moravský festival poezie „O štít města Valašského Meziříčí“ a pod patronací Ministerstva kultury ČR ji 14.-16. listopadu 1997 už po dvacáté uspořádalo kulturní zařízení tohoto města ve spolupráci s dalšími institucemi, zejména ARTAMOU Praha a Národním osvětovým centrem Bratislava.

Nepřerušená série ročníků MFP znamená v našich podmínkách unikátní a nezanedbatelnou tradici, která se vytvářela postupně zdola (od krajské soutěže po nadnárodní), a to z hlediska nezištného nadšení mnoha houževnatých lidí. Záhy poskytla možnost názorně konfrontovat odlišné recitátorské přístupy a pojetí, otevřeně si vyměňovat názory a zkušenosti. Je sympatické, že toto neběžné úsilí organizátorů nijak nepolevilo ani po rozchodu a následném politickém vzdalování obou republik a že MFP přes nejednou přetrvávající neinformovaně podcenivý pohled na domněle jen „lokální“ podnik proběhl už počtvrté v internacionálním měřítku.

Pozitivních obsahových a propozičních změn, kterými MFP zejména po roce 1989 prošel, zaznamenali jsme už celou řadu. Podrobněji jsme je rekapitulovali při hodnocení jeho jubilejního 30. ročníku. Základní proměna se týkala samotného dramaturgického zaměření, když se úvodní vyřazovací kolo pohotově otevřelo jakékoli (tedy už nejen ruské a sovětské) poezii nebo próze. Přibyla Cena 17. listopadu a anketní Cena účastníků, odpadlo vyhlašování pořadí krajských družstev, obměnili se členové do té doby téměř konstantní poroty a zavedlo se střídání jejich členů v předsednické funkci. Naposledy se pak - ve shodě s Wolkrůvým Prostějovem - snížila spodní věková hranice soutěžících na 15 roků.

Do „Valmezu“, známého svým zvláštním geniem loci a družně vstřícnou atmosférou „spřízněných duší“, přijel tentokrát poněkud menší počet špičkových recitátorů (dalších sedm již přihlášených se nakonec neobjevilo), a to převážně dívek. Bezmála polovinu z nich představovali účastníci ze Slovenska. Jejich interpretační výkony posuzovala ve dvou kolech sedmi-

členná odborná porota v čele s brněnským vysokoškolským profesorem dr. Ivanem Němcem. Jak víme, specifickým rysem její hodnotící práce zůstává už po mnoho let veřejné číselné bodování po doznění každého časově omezeného vystoupení. O jeho nepopíratelných výhodách i sporných momentech se téměř každoročně rozvíří diskuse; pořadatelé však na tuto praxi, náročnou na kvalifikovanost, pohotovost a individuální názorovou vyhraněnost porotců, nedají dopustit, protože umožňuje žádoucí objektivitu a průběžnou kontrolu ne-

kuloárového rozhodování. V prvním kole je nyní možno volit text z oblasti poezie i prózy, ve finále pouze básnické předlohy bez dalšího vymezení.

Také loni byly rozličné regiony zastoupeny dosti nerovnoměrně - podle toho, kde se kolem iniciativních osobností přirozenou cestou utvářely rozličné interpretační „školy“ a „líhně“. Přednes jednotlivých soutěžících měl značně rozdílnou úroveň, protože dřívější vyhraněné individuality vystřídal nástup mladých adeptů, kteří potřebné zkušenosti teprve získávají. Špičkových výkonů tedy zřetelně ubylo, naštěstí většinou ve prospěch solidního průměru (pro postup do finále bylo třeba zdolat hranici 31, resp. 32 bodů). Nápadně velké bodové rozdíly u jednotlivých porotců (ať už recitátory znali z dřívějších přehlídek nebo je slyšeli poprvé) a nejednou velmi nízká ohodnocení obou kol (v rámci desítkové tabulky se ještě ve finále v rukou porotců objevilo i číslo 2) znovu svědčily o tom,

že by nějaká předběžná selekce, zejména v řadách těch nejmladších „greenhornů“, rozhodně neuškodila. Na tuto skutečnost a na mnohé jiné problémy budoucího vývoje uměleckého přednesu u nás upozornil jak solidně koncipovaný, barevně odlišný festivalový Zpravodaj (na rozdíl např. od podobné tiskoviny Jiráskova Hronova je tu distribuován zdarma), tak obsažný, leč již tradičně časově nedobře rozvržený závěrečný seminář s konkrétním rozбором předních hodnocených výkonů, především oněch 21 finalistů.

Dramaturgický výběr domácích i cizích textů zůstal i tentokrát dostatečně pestrý a v mnohém konkrétním případě svědčil o sečtlostí mladých přednášejících a jejich oceněníhodném rozhledu po domácí i překladové literatuře. V úvodním kole obou kategorií nevykazovala volba žádné zřetelné těžiště. Prakticky bez zastoupení zůstala cizí klasika, následována modernou přelomu století (R.M. Rilke, Ch. Morgenstern, F. Kafka). Naprostou početní převahu tady měli novodobí

Katarína Ďaďovská, vítězka I. kategorie 32. MFP ve Valašském Meziříčí
Foto: archiv autora

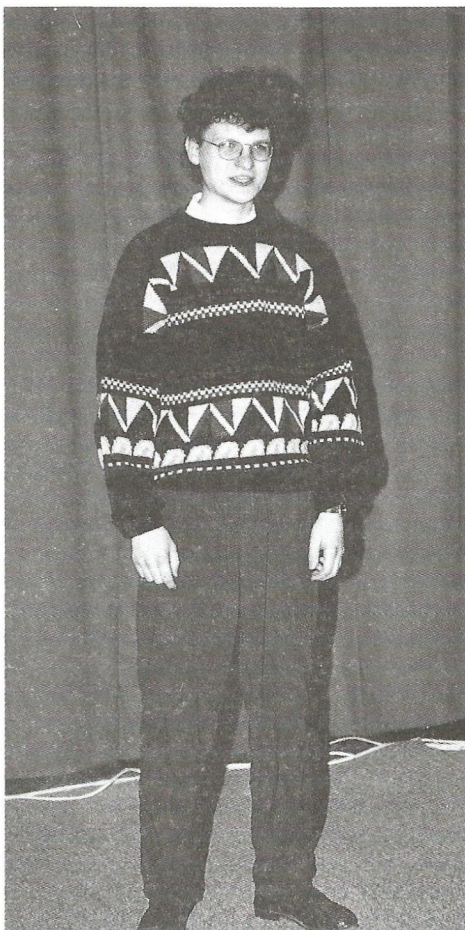
zahraniční autoři (R. Jeffers, A. de Saint Exupéry, M. Benedetti, S. Plathová, J. Gardell, A. Saumontová, D. Charms aj.), literárních rarit se však vyskytlo poskrovnu.

Z domácí oblasti převažovali soudobí čeští a slovenští autoři (M. Holub, I. Vyskočil, I. Wernisch, V. Renč, J. Skácel, A. Mikulka, S. Rakús, D. Chrobák, M. Válek, T. Lehenová, V. Klimáček, T. Murajda aj.). Překvapivě nápadná byla absence nejen našich tvůrců 19. stol. včetně lákavých impresionistů, symbolistů nebo dekadentů, ale i spisovatelů meziválečných. Pominuta zůstala sféra disidentská a exilová, a to včetně jindy vyhledávaných jmen J. Koláře, I. Diviše, písničkářů a pod.

Skladba finálového kola odrážela individuální vkus recitátorů pochopitelně ještě zřetelněji, tentokrát v převaze básníků domácích (V. Dyk, J. Seifert, J. Zahradníček, J. Orten, J. Kainar, J. Skácel, J. Křesadlo, M. Rúfus, D. Hevier, M. Huptych) nad cizími (R.M. Rilke, H. Arp, Euripidés, R. Jeffers, L. Ferlinghetti, G. Ekelöf, K. Gibran).

Již druhým rokem se vůbec neobjevilo básnictví ruské a sovětské, které v předlistopadovém období představovalo povinnou páteř MFP. Stejně bohužel dopadla poezie starších dob, např. antiky, renesance, baroka nebo romantismu. Spontánní příklon k textům humorným až nonsensovým, typický pro předchozí festivalový ročník, jsme nyní nezaznamenali. Méně jsme se rovněž setkávali s problematickými jevy minulých přehlídkových ročníků, např. s ošidně vypreparovanými „úryvky“, necitlivými průběžnými zásahy do zvolených předloh nebo s nerespektováním zásad volného verše; zato bohužel přibýlo nezamýšlených improvizovaných obměn textů. Několik interpretů, zejména slovenských, zbytečně rezignovalo na komunikativní funkci přednesu a rádo zůstávalo při šeptané zvukové hladině. Dostatečně liberální časový limit nikdo nepřekročil, takže k následným trpkým diskvalifikacím soutěžících nedošlo. Jako obvykle pořadatelé zajistili magnetofonové nahrávky celého druhého kola. Nemáme tentokrát v úmyslu detailněji komentovat jednotlivé interpretační výkony nejlepších soutěžících a spokojíme se tedy se základní faktografií 32. ročníku MFP, jehož dvě kategorie byly podle očekávání opět rozděleny nerovnoměrně. Do přehlídkových letopisů se zapsali další vítězové, zčásti laureáti posledního Wolkrova Prostějova nebo účastníci Dílny uměleckého přednesu na Šrámkově Sobotce, neboť podobně jako předloni měli tentokrát ve „Valmezu“ bodovou převahu čeští soutěžící.

Početněji obesanou I. kategorii (15-19 let) vyhrála se ziskem pouhých 71,5 bodu (předchozí vítěz Zdeněk Tesař získal o plných 12 bodů více) **Katarína Ďaďovská** ze Staré L'ubovně s texty současných slovenských autorů Dobroslava Chrobáka (lyrizovaná próza o spojení člověka s přírodou Po-
viestka) a Daniela Heviera (montáž Nočný predaj nádeje).

David Kroča, vítěz II. kategorie 32. MFP ve Valašském Meziříčí Foto: archiv autora

V těsném závěsu ji následovali **Jaroslava Masopustová** z Českých Budějovic (A. Mikulka: O slepičkovi a kohoutce; S. Bumbová: Hledání) se 70,5 body a zmíněný **Z. Tesař** z Hradce Králové (R. Jeffers: Pastýřka putující k dubnu; H. Arp: Ploché olovený mrak), mající o půl bodíku méně. Cenu Jiřího Brolla, udělovanou na památku zesnulého spoluzakladatele MFP za osobitý dramaturgický výběr a odpovídající interpretaci recitátorovi do 18 let, převzal Prešovan **Miron Pukan**. Slibnými výkony zaujali rovněž Monika Kováčová, Viktor Dvořák, Ľubica Steinerová, Petra Nenádlová.

U méně zastoupené II. kategorie (nad 20 let bez horního věkového omezení) náležel nejčestnější vavřík v solidní hodnotě 87 bodů vysokoškola-
ku **Davidu Kročovi** z Velehradu, který v prvním kole zaujal civilním pojetím básně Václava Renče Prolog sabatu a ve finále projevil cit nekonvenčního výběru předlohy i smysl pro ironický nadhled v podání Rebusu od Jana Křesadla. S malým odstupem (86 bodů) se k němu přiřadil ostřílený interpret z Teplic **Stanislav Rubáš** (R.M. Rilke: Orfeus, Eurydika, Hermes; J. Seifert: Mozart v Praze), rovněž držitel anketní ceny účastníků, následován s 83,5 body **Ka-**

milou Drtilovou z Leštiny (J. Skácel: Vesnická pieta; J. Seifert: Píseň o Viktorce), která též převzala Cenu 17. listopadu za nejlepší přednes díla českého nebo slovenského autora. Příznivě na sebe upozornili také Vladimíra Štěpánková, Jana Machalíková, Soňa Pariláková a Radovan Plášek. Jako obvykle se ti nejlepší představili na závěrečném slavnostním defilé v pořadu „Se štítem“.

Do bohatého tří denního programu, kde jako vždy převažoval soustředěně pracovní ráz, včlenily se rovněž kulturní večery: vystoupení slovenské pantomimy Aréna z Martina (Milan Roštek, Drahomíra Panušková), recitál skladatele a klavíristy Jaroslava Filipa nebo pořad populárního Lud'ka Munzara S vůní šminek a benzínu.

Poslední Moravský festival poezie, který se kvůli opravám osvědčeného M-klubu v podzemí žerotínského zámku musel přesunout do vzdálenějšího a méně útulného, neosobně působícího provizoria Posádkového domu armády - po pravdě řečeno - k ročníkům svou kvalitou jen zcela průměrným. Pokud jde o budoucnost přehlídky, která v dnešní utilitárně zaměřené době vytrvale udržuje duchovní partnerskou pospolitost Čechů, Moravanů a Slováků, zůstávají valašsko-meziříčští organizátoři v čele s dlouholetým předsedou prof. Jiřím Demlem vytrvalými optimisty. Už také stanovili přesný termín letošního podzimního setkání, které ve spolupráci s ARTAMOU hodlají obohatit o autorskou soutěž v oblasti poezie a prózy.

DNY SENIORSKÉHO DIVADLA

Dům kultury v Ostrově se ve dnech 22. - 24. listopadu 1996 stal dějištěm II. národní přehlídky seniorského divadla. I. ročník přehlídky v Plzni dokázal, že jsou senioři u nás přirozenou součástí divadelních souborů a nelze očekávat, že by v dohledné době vytvářeli samostatné divadelní kolektivy. Svým způsobem to potvrdila i skutečnost, že nevyšel původní záměr uskutečnit přehlídku již v dubnu za podmínek účasti, běžných v zemích, kde má seniorské divadlo dlouholetou tradici a poněkud jiné podmínky a pohnutky své realizace. Bylo přistoupeno ke změně podmínek účasti a termínu přehlídky.

Národní přehlídka seniorského divadla byla koncipována jako příležitost k setkání, vzájemné inspiraci a předvedení výsledků práce divadelních souborů a skupin, jejichž herecký kolektiv je nejméně z 50% složen z osob starších 55 let. Přehlídka byla otevřena všem divadelním druhům, žánrům, nejrůznějším divadelním postupům, stylům a poetikám, jakož i všem příbuzným druhům scénického umění. Otevřenost nabízela koncepci přehlídky i z hlediska divácké adresy.

V Ostrově vystoupilo 7 divadelních kolektivů (počítáme-li v to i divadlo jednoho herce) v 10 inscenacích a vystoupeních. Ve všech případech se jednalo o činoherní soubory či jednotlivce, pracující s prostředky hereckého divadla. Ani v druhém ročníku se neobjevily produkce loutkářské a inscenace pro děti. Hned zahajovací představení **Divadelního klubu Kraslice s inscenací hry M. Horníčka Setkání s Veronikou** nasadilo pomyslnou latku úrovně dosti vysoko. Realizovat Horníčkovu předlohu pro dva herce není přitom úkolem nijak jednoduchým. Jana Kocifajová a Jan Macháček, který je zároveň režisérem inscenace, se tohoto úkolu zhostili neobyčejně zdařile, zejména díky nemalé míře herecké vybavenosti, smyslu pro vytváření potřebné atmosféry, pro proměnlivost vztahů dramatických postav i pro vynalézavé významutvorné aranžmá.

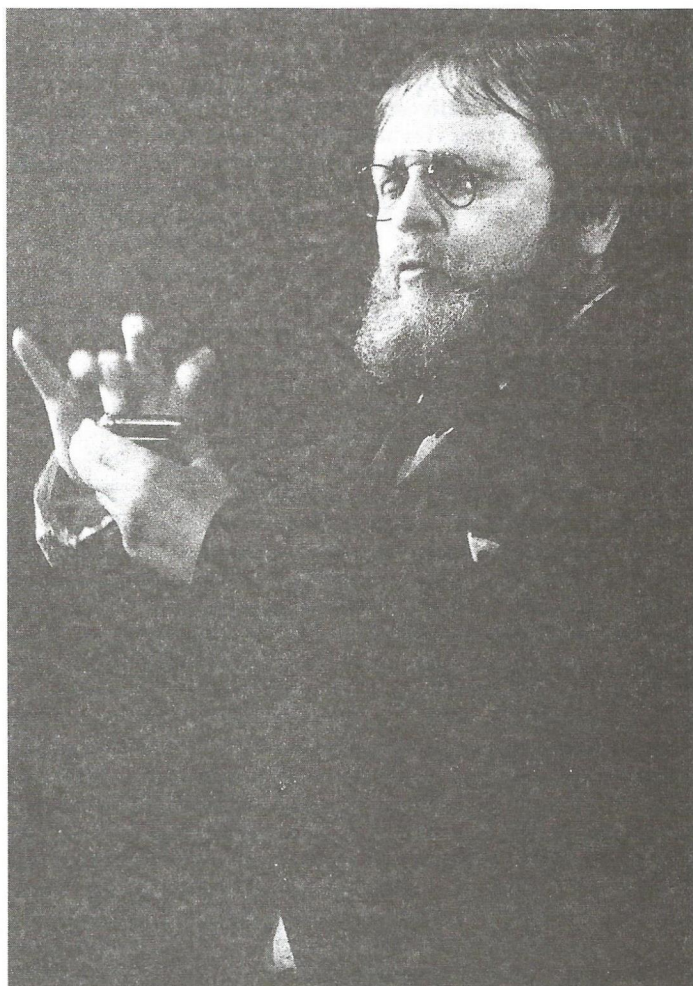
Jevištní anekdota Zdeňka Jirotky Škola společenské výchovy v provedení divadelního souboru Lužnice z Bechyně v režii Zdeňka Nováka byla tím zdařilejším, co soubor na přehlídce předvedl. Ostřejší kontury a méně drobnokresebných charakteristik postav příběhu a více autentického jednání postav v situacích u některých protagonistů by zajisté ještě pozvedlo vcelku dobrý inscenační výsledek. **Méně se souboru Lužnice dařilo ve hře Alda Nicolaje Ůnos v Neapoli.** Zdeněk Novák, režisér inscenace, jakoby nerozpoznal žánr situační, a k tomu černé komedie, pracoval prostředky, které jsou vlastní realistickému dramatu. A tak namísto vypjatých situací, budovaných v prudkém sledu a nadsázce, byly zveřejňovány především psychologické motivace jednání dramatických postav. Hra tak ztrácela na napětí a komickém účinku.

Velice příjemně překvapil Divadelní odbor TJ Sokol ze Starého Města u Uherského Hradiště ve hře Josefa Gregora Tajovského Ženský zákon. Jeho inscenace hry slovenské klasiky v režii Marie Hrabcové byla traktována ve slováckém dialektu a byla příkladem sousedského divadla par excellence. Herecký potenciál souboru a zkušenosti režisérky jsou však na takové úrovni, že umožňují nalézt své sousedy i v značně širokém okolí. Důslednější budování dramatických situací a některých dramatických postav by zajisté přivodilo efekty, dosahující za pomyslný rámec sousedského divadla.

Diváci ostrovske přehlídky byli potěšeni pamě největší měrou tím, co jim nabídl sobotní podvečer, tj. blokem kratších představení a vystoupení. Zahájil jej **Dušan Zakopal z Ostravy**

monologem O škodlivosti tabáku A. P. Čechova. D. Zakopalovi se podařilo nalézt výrazové prostředky, jimiž rozlišil hlavní i vedlejší linie textové předlohy a zprostředkovat tak plně smysl sdělení. Nelze nepoukázat na jeho bohaté interpretační schopnosti. To platí i o všech dalších, kdo v onom bloku vystoupili, předně pak o **Jiřím Hlávkovi a Jiřině Postlové z Divadelního studia D3 z Karlových Varů**, kteří uvedli aktovku **R. Andersona Já jsem Herbert!** Absurdní hříčka, postavená na dialogu sklerotických manželů, z nichž každý prožil vícero partnerských a manželských vztahů, je mimořádně náročná na paměť herců. Nic tu totiž nemá bezprostřední příčinou souvislost, ale také není z hlediska vyznění jedno, co kdo kdy říká. Byli jsme svědky hereckého koncertu, podpořeného výborným výtvarným řešením inscenace.

Jana Kadeřáková a Miroslav Rada, oznamující se jako seniorská skupina divadelního spolku MÁJ Praha, uvedli vystoupení dvě. Prvním byl **skeč Grigorije Gorina Osobní strážce**, beroucí si na mušku nekalé podnikatelské praktiky. Druhým vystoupením byla **scéna ze hry Ephraima Kishona Byl to skřivan**. Herci dokázali velice dobře interpretační schopnosti, M. Rada nadto i vybavenost k režii. Poněkud náročnějším úkolem byli ztvárnění Kishonovy předlohy, která je komediálním pohledem na manželství někdejších veronských milenců, Romea a Julie, po třiceti letech. Zvolený úryvek ze hry je scénou, v níž se Julie zpovídá páteru Vavřincovi. Ačkoliv předloha svádí k bulvární interpretaci, oba herci se této možnosti programově zřekli ve prospěch přesného myšlenkového sdělení, a to aniž by ochudili komediální vyznění představení. Blok kratších vystoupení uzavřel **Dušan Zakopal s monologem dr. Galéna z Čapkovy Bílé nemoci**, který jsme měli možnost zhlédnout na JH'96. Zdá se, upnutí pozornosti k uzavřené dramatické situaci

Dušan Zakopal jako Ňuchin v aktovce A.P. Čechova *O škodlivosti tabáku*
Foto: Ivo Mičkal

naproti (ještě v Hronově) nastavenému monologu z jiné situace Čapkovy hry, přineslo sevřenější výraz a tvar již tak pěkného Zakopalova vystoupení.

Pro onemocnění museli návštěvníci přehlídky oželeť Černou hodinku, komponovaný pořad divadelních monologů a lidového vyprávění, kterou si připravila Slávka Hubačiková, členka divadelního spolku Krakonoš ve Vysokém nad Jizerou.

Posledním představením přehlídky bylo **vystoupení Divadelního studia z Kempten z Německa, respektive Anne Willersové** v režii Anatola Skakowského. Představili se monodramatem **Rossa di San Seconda Odhalení (Euthüllung)**, italského autora, žijícího a tvořícího ve stínu slavnějšího Pirandella (1887 narozen na Sicílii, zemřel 1956). Jeho dialog pro jednu osobu, jak sám autor hru uvádí, je dialogem manželky s jejím zesnulým manželem, přesněji s jeho sochou, která byla právě odhalena, neboť manžel byl slavným spisovatelem a dramatikem. Manželka přijíždí opožděně na odhalení pomníku z ústavu pro choromyslné a vede se svým bývalým chotěm rozhovor, v němž se obnažují skutečnosti, které veřejnosti zůstávají skryty. Anna Willersová učinila svým příjemným vystoupením tečku za ostrovským setkáním amatérských divadelníků-seniorů.

Součástí přehlídky byly besedy o představeních, vedené Jarmilou Černíkovou-Drobnou a sekundujícími režiséry Josefem Pallou a Vlastimilem Ondráčkem. Hovory to byly přátelské, aniž by v nich bylo pomíjeno pojmenování problémů, které se v představeních vyskytovaly, aniž by se v nich auditorium zřikalo dobírání příčin toho, co a proč nefunguje, jak by mohlo. Samosebou, nechybělo v nich ani slov uznání a poukázání na to, co se obzvláště dařilo a proč. Tvůrci inscenací nebyli tajnosnubní a nechávali ostatním nahlédnout do své divadelní kuchyně.

Dříve, než se ozvalo obligátní závěrečné slovní spojení „tímto prohlašuji přehlídku za skončenou“, bylo vyhlášeno rozhodnutí lektorského týmu o doporučení inscenací a vystoupení do výběru do programu Jiráskova Hronova 1997. Na prvním místě byl doporučen blok vystoupení, sestávající z Čechovova **O škodlivosti tabáku** (D. Zakopal), aktovky R. Andersona **Já jsem Herbert!** (Divadelní studio D3 Karlovy Vary) a scény za hry E. Kishona **Byl to skřivan** (Seniorská skupina DS MÁJ Praha). V druhém pořadí byla pak doporučena inscenace hry M. Horníčka **Setkání s Veronikou** (Divadelní klub Kraslice).

Milan Strotzer

DIVIDLO OSTRAVA OPĚT HOSTITELEM...

Když jsme 17. listopadu 1989 navečer zahajovali první Setkání dětských i dospělejších divadelních a loutkářských souborů, netušili jsme nikdo, že zakládáme tradici. Že jsme našli nejen termín, který je pro mnohé zajímavý, ale i zaměření, které je podnětné. Od počátku jsme si totiž jako cíl dali, aby tato naše Setkání byla neformálním a nesoutěžním setkáváním se přáteli, bez ohledu na věhlas souboru, bez postupových žebříčků a „soutěživosti“. Přátel, kterým dělá dobře, když spolu mohou chvíli být, a k tomu si navíc navzájem ukázat, co v uplynulém období dokázali udělat...

21. - 24. listopadu 1996 jsme se tak v Ostravě setkali již po desátédruhé. A onen náš původní záměr - ono setkávání se, ke kterému se od desátého Setkání pomalu vracíme (když se nám do té doby přehlídka rozrůstala do obudných rozměrů, kdy nebyl čas nejen na setkávání se, ale ani na všechna představení) se pomalu začíná dařit. Přijeli ti, kteří o to opravdu stáli, měli jsme spousty času nejen na jednotlivá představení, ale i na rozhovory o nich ve třech dílnách a dokonce i na výsostně pracovní dílnu, kterou s Vladem Sadilkem vedli jeho kamarádi Maňo Lacko a Peter Fojtů, naši tradiční zahraniční hosté. I tak nás v Domě dětí a mládeže v Ostravě - Mariánských horách bylo na 250!

Tak, jako na Setkání není záměr hodnotit a sestavovat pořadí, tak nelze ani v tomto článku provést detailní rozbor jednotlivých představení. Snad lze jen to, co jsme viděli, rozdělit do samostatných bloků. V první řadě to byla představení, pokoušející se o své vlastní převedení dramatických textů na jeviště, viděním souboru, případně režiséra. Sem bych zařadil **Kocourkovské právo** Hanse Sachse oddílu Kašpaři domácho Dividla, eventuálně Topolovu **Sestru k zbláznění** souboru Tak trochu Bychom z Aše. O svébytné zpracování předlohy se pokusila většina zbývajících představení: Oddíl Uzávěří Dividla ve svých **Třech etudách**, z Dividla dále oddíl Užjendva s adaptací knihy **Dobytka smíchu**

netřebe Daniila Charnse, stejně jako zbývajících dva oddíly domácích - Bráskové, kteří Andersenovu pohádku Pokladnička uvedli jako **Hračky** a opět Kašpaři se svou inscenací na motivy K.I. Galszinského **Sedm spících bratří**. Ale i Brnkadla z Brna se obrátila především k literatuře: Feldekova **Oklivá princezna** v podání těch nejmladších a na motivy textů Ivana Vyskočila a Houby **Dvě strany mince** oddílu nejstarších Brnkadel. Picko z Brna přivezlo do Ostravy velké divadlo s velkým příběhem **Tristan a Izolda** a Huradlo ze Zlivi krom **Prolhaného prodávče novin Bohouška** i **Ledový zámek** (u něhož nikdo v sále po skončeném představení neměl pocit nesrozumitelnosti, či nepochopitelnosti příběhu dospívajících dívek, jak se o tom mluvilo dlouze a odborně v rozborových seminářích na FEMADU. Naopak - celý sál ve stoje tleskal nádhernému lidství a čistému herectví skutečného Divadla!)

Pokus Tyjátru Opava o autorské divadlo a studentskou recesi při dodržování „nore“ kamenného divadla

Jiřina Postlová a Jiří Hlávka ve hříčce R. Andersona **Já jsem Herbert!** Foto: Pavel Štoll

Hudradlo Zlív / Ledový zámek

Foto: Ivo Mičkal

v představení **Tak si trhni** byl zajímavým obohacením Setkání. Ale více zasáhla opět Brnkadla se svou **Komédií... a v této oblasti pak výsostně komediantství Vít Marčička** (divadlo Studna Hosín) s **Babajou**. Když skoro po hodině toto představení končilo, bylo nám to všem líto...

Trochu mimo uvedené oblasti bylo představení DS Žabka Brno ze ZŠ internátní pro nevidomé **O žabí princezně**. Tyto děti nejen, že se zúčastnily celého programu Setkání, zahrály tak, že jsme byli snad všichni dojata jejich nasazením a spontaneitou, ale byly zahrát i ve stacionáři v Muglinově postiženým dětem, kde došlo k nečekanému vzájemnému porozumění.

Součástí tohoto Setkání pak byla i výstava prací studentů Střední soukromé školy uměleckých řemesel v Ostravě (kteří navrhli mimo jiné i liga a plakát tohoto Setkání) a jejich módní přehlídka. A co ještě se dělo? Někteří se byli podívat na šachtě, jiní zase v různých klubech a tančírnách, dlouho do noci se sedělo a povídalo ve všech prostorech DDM, Vlado Sadílek a jeho Šamani měli svůj samostatný koncert, z něhož se ani v jednu v noci nikomu z nás nechtělo. Průběžně se objevovaly fotografie ze Setkání, UCHO, redigované Dividlem vyšlo letos 6x a vše jsme natáčeli na videozáznam (kterého je čistého času přes 12 hodin).

Když v neděli 24. listopadu 1996 po dvanácté hodině vyšel z DDM na Korunní ulici v Ostravě - Mariánských Horách „slepý had“ zhruba 150 divadelníků a prošel se naposledy po okolí, aby pak zamířil, zpět do sálu, bylo jasné, že Setkání desáté druhé se chýlí ke konci. Závěrečná Jiskřička, kterou jsme každý dostal a poslali, už byla jen stvrzením toho, že za rok, od 14. do 16. listopadu 1997 (pokud zase nebudou nějaké volby) se v Dividle všichni chceme znovu setkat.

Saša Rychecký

NADĚLENÍ '96

NESOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKA A DÍLNA
STŘEDOŠKOLSKÉHO I JINAK MLADÉHO DIVADLA
5. až 8. prosince 1996 v CVČ Lužánky - Brno

Ústředními tématy již druhého ročníku NADĚLENÍ byly **POINTA**, **ANEKDOTA**, **KOMIKA**. Pořadatelé je vybrali proto, že nabízely mnoho námětů pro tvořivou divadelní práci v jednotlivých seminářích dílny, specificky pro divadelní tvorbu studentů a jiné mládeže. O start se postaraly pořádající brněnské soubory **KŠANDY** a **ROZPTYL** (z CVČ Lužánky; ved.: Petra Rychecká a Tomáš Doležal). Jejich úvodní happening byl zcela v duchu němého grotesky a nechyběly v něm honičky mezi četníky a zloději, nemotorní kolečkoví bruslaři, lepidlo všechny spojující a nefalšovaná polštářová bitva. To vše s dobovým klavírním doprovodem.

Potom se už představovaly jednotlivé účinkující soubory předem připravenou pětiminutovou groteskou, vypovídající o některých podrobnostech ze zákulisí souborů (místo působnosti, název souboru, oblíbené rekvizity, činnosti...).

Prvním představením měla být **Princezna Maleina ústeckého RODINNÉHO DIVADLA HLÍNA**, ale pro nedostatek herců, z důvodu pracovní zaneprázdněnosti, dorazivší čtyřčlenná skupina pouze improvizovala. Z původního Maeterlinckova textu tam mnoho nezůstalo, a tak se před očima diváků odvíjela veršovaná bitva mezi soky, která skončila velmi dramaticky - oba hlavní aktéři svlečení do půl těla.

Páteční dopoledne patřilo dílně. Letos ji vedli a vzhledem k shora uvedeným tématům si jako názvy svých seminářů zvolili: **Saša Pernica** (pedagog DIFA JAMU) *Gagy Mr. Beana*, **Silva Macková** (pedagog DIFA JAMU) *Oživé předměty v přiběžích s pointou*, **Saša Rychecký** (vedoucí souboru DIVIDLO Ostrava) *Komický prostor*, **Roman Černík** (vedoucí souboru TAK TROCHU BYCHOM AŠ) *Od gesta k textu*, **Gradzyna Pfeiffer - Podlaszewska** (vedoucí souboru SPIETY TEATR SPINACZY z polské Toruně) *Pohyb jako dorozumívací prostředek*.

Téma odlišnosti jedince ve společnosti a jeho problémy s touto odlišností si vybral **pražský ŠOK** pro svoje představení **Křídla** (ved.: **Markéta Světlíková**, autor: M. Pavlovová). Soubor si úspěšně vyhrál s některými detaily inscenace (přestavování scény jako pohyblivá mezihra doprovázená živou hrou na akordeon), ale hlavní pointa celého příběhu byla utopena v dlouhém textu, pomalém rytmu a nedotažených hereckých akcích. Diváci ocenili některé nápady tvůrců inscenace, především pak překvapivé „vzlétnutí“ hlavního hrdiny.

Haviřovští CREPÁCI to po nich zkoušeli s parodií na zfilmované „mayovky“ **Podivné odpoledne Vindy a Oldy**. Nápadité rekvizity a místy i dobrý, do pointy dovezený slovní humor dokázaly udržet diváky v první půli představení. Tvůrci zde sázeli na publikum převážně tvořené kamarády z jejich města (v místě svého působení měli velký úspěch), kteří porozumí i některým pro nedomorodého diváka nesrozumitelným dvojsmyslným vtipům. Místy z představení čněla snaha bavit hraním sebe, spíše než toho, kdo ho sleduje.

Šestičlenná skupinka (4 chlapci a 2 děvčata) **DRAMATICKÉ ŠKOLICKY ze Svitav** zahrála představení **Sedmá hlava** (ved.: **Jana Mandlová**, autor: M. Macourek). Na rozdíl od Crepáků se jim podařilo spojit svoji zábavu z hraní se zábavou pro diváky, především pak proto, že si jako téma vybrali vztahy hochů k dívkám - mužů k ženám, a že se jim ho podařilo s vtipnou nadšázkou sdělit.

Velice těžký úkol si dal **soubor PLCH z Olomouce** (vedoucí **Leoš Březina**). Pokusil se na jevišti přenést některé z textů Johna Lennona **PÍŠÁNÍ**. Asi nejenom oni, ale i diváci po zhlédnutí tohoto kusu pochopili, že tento velmi originální slovní humor, na-

víc v tomto případě nevhodně doplněný o kýčovitě reklamní slogany, jde jen velmi těžko divadelně zpracovat, a tak ani omluvy členů souboru, že představení nezkoušeli příliš dlouho, nemohly zachránit vyznění celé inscenace.

Diskusní kluby, jedna z tradičních součástí Nadělení, byly letos rozděleny do třech kategorií:

- o divadle s divadelním odborníkem (moderátor Mirek Slavík),
- o divadle s vedoucím souboru (moderátor Jakub Hulák),
- o divadle s mladými intelektuály (moderátoři členové souborů KŠANDY A ROZPTYL).

Po prvním bloku shora uvedených představení si bylo o čem povídat a nesoutěžní kritéria Nadělení i letos umožnila věnovat se široké škále problémů, týkajících se mladého divadla. Stejně tak tomu bylo i v sobotních a nedělních diskusních klubech.

Polský host SPIETY TEATR SPINACZY z Toruně nám v pátek večer ukázal, jak se hraje divadlo, byť jen amatérské. Text nesuploval hereckou akci, což bylo velmi dobré pro jinak mluvící publikum. V autorském představení **Czervona trawa** se pohyb, gesta a mimika staly hlavním vyjadřovacím prostředkem ke sdělení vážných témat touhy po moci a jejího uchopení a manipulace s davu.

V pokročilých večerních hodinách (polský soubor končil ve 21.30 hod) se snažil pozornost diváků upoutat **žďárský MODRÝ PTÁK** se dvěma pokusy o zpracování povídky **Masařka** z Pohádek a povídek z větrných hor (ved.: **Jana Křenková**, autor: H. Pourrat). Jednalo se o starší a mladší skupinu členů souboru, kterým se nedala upřít vybavenost a navzdory pozdní hodině ani nasazení, radost a energie, které z jejich představení vyzařovaly.

Sobotní dopoledne patřilo opět dílně, její druhé závěrečné části. Některé ze seminářů předvedly i hmatatelné výsledky své dvoudenní tvořivé práce (drobné etudy, texty, fotografie, improvizace).

TOLERANCE z Třince vystoupila s hrou s příznačným názvem **Odpust'**. Jednalo se o velmi svérázný autorský počín, založený na dosti agresivním kontaktu s divákem a drastickými scénami, při kterých létaly doslova i střepy (naštěstí nazasáhly diváky). I proto zůstala divadelně netolerantní Tolerance nepochopena a své diváky si bude asi velice těžko hledat.

Dramaturgickou náhodou se stalo, že po tomto drsném představení přišlo něžné představení **Nenech toho koně sežrat ty housle** (ved.: **M. Štěpánková**, autoři: J. Keruac, L. Ferlinghetti) **brněnského DOMINA**. Tato scénická koláž má za sebou několik zdařilých repríz na prknech profesionálních brněnských divadel. Představení sice postrádalo výraznější hereckou akci, ale fanoušci divadla poezie, kterých je i mezi mladými stále ještě hodně, si rozhodně přišli na své.

V sobotu večer se Nadělení přestěhovalo do divadla **BARKA** (bezbariérová komorní scéna v Brně, Králově poli), kde zahajovalo **ostravské GDIVIDLO-UŽ-JENDVA** (víc jich totiž už není) s hrou **Dobytku smíchu netřeba** (autor: D. Charms). Dvojice protagonistů se snažila vtipnými gagy ztvárnit vzpomínky dvou mužů sedících na lavičce. Představení GDividlo hraje už půl roku,

Dramatická školička Svitavy / Sedmá hlava

Foto: Petr Sirotek

možná i proto představení ztrácelo tempo, stálo by za to pustit se do něčeho nového.

Pořadající **Kšandy** si pro Nadělení připravily hned dvě premiéry nových představení: **Křičící ženu** (ved.: **Tomáš Doležal**, aut.: R. Bradbury) a **Melancholický trimenon** (aut.: A. P. Čechov). První ze zmiňovaných her je výsledkem práce mladší skupiny souboru. Bylo to jejich první společné vystoupení před publikem, a to bylo znát. Jisté rezervy by se našly i v dramaturgii. Jednalo se o spojení několika dílčích etud, kterým chyběly společná dějová linka a rámec vystihující téma celé inscenace.

Druhé představení bylo pokusem o netradiční zpracování tří povídek A.P. Čechova z knihy **Melancholický dekameron**. Jednotlivé povídky byly rozděleny do několika částí. Ve výsledném tvaru probíhaly všechny tři děje současně. Nápad to nebyl špatný, ale vzhledem k tomu, že mělo toto představení náročné světelné

SPIETY TEATR SPINACZY Toruň, Polsko / Czervona Trawa

Foto: Petra Rychecká

změny a také herci nebyli příliš koncentrováni, ale ani vybaveni, jednalo se spíše o marný pokus studentů hrát „vážné“ divadlo s hluboce psychologickou kresbou charakterů postav.

Rozhodně zajímavým hostem byl v sobotu večer brněnský fyzický básník **Petr Váša**. Pro účastníky Nadělení si připravil divadelně-nedivadelní divadlo, koncert bez muziky, recitaci bez veršů, obsahující střípky jeho starších, současných i nejnovějších vystoupení. O tom, že se v této společnosti cítil Váša dobře, svědčí to, že po jeho představení následovala asi hodinu a půl dlouhá diskuse o jeho způsobu práce.

Nedělní ráno patřilo dalšímu hostu, brněnskému dětskému souboru BRNKADLA, který se prezentoval dvěma představeními. **Art'ovka**, představení vzniklé z improvizací, vycházejících z komedie dell' arte, byla skutečně povedenou stavební vtipných etud, která zabavila jak samotné děti, tak i diváky.

Dvě strany mince ještě nemají kritéria představení, a proto jsme viděli jen ukázkou z toho, jakým způsobem hledá soubor látku pro novou inscenaci (s pracovním tématem jedinec kontra dav) v textech divadelních klasiků (I. Vyskočil, K. Houbá).

Mladé, povětšinou v tomto případě studentské divadlo, je rozhodně smysluplnou zábavou pro věkovou kategorii patnáct až dvacet a výš. Jeho protagonistům by se dalo vytýkat ledacos, především pak snaha bavit hraním sebe, spíše než diváka, ale třeba se jedná o předstupy na cestě k opravdu dobrému divadlu a podobné akce, jako je Nadělení, jim mohou poskytnout velmi užitečnou konfrontaci.

Nadělení '96 se zúčastnilo **120 mladých lidí z 10 souborů** z ČR a jednoho z Polska a představení prezentovaná při této akci zhlédlo, kromě jejich účastníků, **cca 200 diváků** z řad nejširší veřejnosti.

Celou akci finančně podpořilo **Ministerstvo kultury České republiky a Úřad městské části Brno - střed**.

Tomáš Doležal

KAŠKOVÁ ZBRASLAV '96

Na nebi amatérského divadla vyšla nová hvězda a zdá se, že by to mohla být stálice. Celá neděle 8. prosince 1996 totiž patřila ve Zbraslavi divadelní **přehlídce jednoaktových her** nazvané „Kašková Zbraslav '96“. Na jejím pořádání se podílela především Amatérská divadelní asociace s podporou Magistrátu hlavního města Prahy a Zbraslavská kulturní společnost, a je třeba konstatovat, že celá akce měla hladký průběh, solidní návštěvnost i aktivní hodnotící seminář.

Přehlídka byla tak trochu pokusným balónkem, ale hned napoprvé se ukázalo, že mezi amatérskými divadelníky je dostatečný zájem i o menší divadelní formy. V příjemném komorním prostředí divadélka Jana Kaška se představilo celkem 8 souborů resp. jednotlivců a lze jednoznačně hovořit o překvapivě dobré úrovni. Osm vystoupení navíc přineslo velmi pestrout repertoárovou paletu od aktovek našich klasiků Tyla a Stroupežnického přes monology Čechova a Nicolaje až k současným autorům Gorinovi a Kishonovi a trojici anglických dramatiků Saundersovi, Ayc-kbouneovi a Camptonovi. Velmi zajímavý byl i příspěvek DS Máj s osobitou vlastní tvorbou.

Připomeňme si, že tradice naší jednoaktovky - a později i skeče - je poměrně bohatá a našli bychom zde i skutečné dramatické perly, které se nehrají většinou jen proto, že jsou to právě jednoaktovky, které svou minutáží nestačí na celý večer. Kvalitních autorů však máme nemálo: Tyl, Klicpera, Někuda, Stroupežnický, Herrmann, Šamberk, Šrámek, ale také Mahen, Longen, Bass, E. F. Burian, a půjdeme-li dále, pak nemůžeme minout autory divadélka Větrník, Rokoko, Paravan, Semafor, V. Jelínka, J. R. Picka, I. Vyskočila a mnohé další.

Ve světové dramatičce je tomu jinak. Kvalitu přitom garantují jména jako Cervantes, Molière, Gogol, Čechov a také Tucholsky, Wedekind, Kästner, Karinthy, Roda Roda nebo Grodzienšská. Malé divadelní útvary mají neomezené možnosti - od klasické jednoaktovky až k původnímu pokusu o nový literární kabaret.

V podstatě totiž jsme viděli i na zbraslavské přehlídce. Klasickou podobu divadelní jednoaktovky představovala hned v úvodu především **hraška J. K. Tyla Oba šelmy v provedení DS Teta a Refektář**. Režisér Ota Smrček zvolil pro mladé herce manžele Lněničkovi dosti nesnadný úkol. Představení ve Zbraslavi bylo navíc teprve předpremiérou a je jasné, že se na něm bude ještě dále pracovat. Zatím jde o solidní základ, který by si zasloužil i zkvalitnění výtvarné složky (zejména kostýmy a rekvizity), drobné úpravy textu (škrtý) a od herců prohloubení postav právě v převlekových rolích (milostpaní, setník). Jde o hrašku, která dovoluje jít až ke karikatuře. Oba Lněničkovi mají předpoklady

pro to, aby svůj výkon dovedli ještě dál.

Podobnou klasičnou záležitostí byly i domácí představení **Stroupežnického Zvíkovského raráška**. Zbraslavský soubor zahrál tuto aktovku v intencích autorova textu. Obsazení bylo vzácně vyrovnané, zaujal především František Pondělíček jako Kryštof ze Švamberka, také mladý Jiří Kohout prokázal zjevný talent. Představení mělo spád, prospěla by mu ještě větší dávka situačního humoru, který text nabízí. Jinak kvalitní hudební vložka nebyla zařazena plně organicky. Celkově ovšem zbraslavští dokázali, že se zdarem mohou pracovat i tradičním způsobem.

Ke klasice patří bezesporu i oba zařazené **monology A. P. Čechova a A. Nicolaje v podání Miroslava Rady a Jaroslavy Mikešové**. Oba monology jsou dokonale propracované a zařité a byly už oceněny i jinde. I ve Zbraslavi plně zaujaly a dočkaly se zasloužené skandované potlesku.

Pokud jde o scénky, vrcholem přehlídky byla **Gorinova skeč Osobní strážce v provedení DS Refektář a Kishonova ze hry A byl to skrivan v nastudování DS Máj**. Gorinova hříčka v režii O. Smrčka měla, snad s výjimkou trochu dlouhé expozice, vynikající gradaci, jež vrcholila závěrečnou pointou. V uvažovaném spojení s Čechovovým Medvědem by mohl vzniknout zajímavý večer. Kishonův text nebyl tolik postaven na akci, ale spíše na kvalitě humoru dialogu, který bravurně zvládli oba účinkující M. Rada a J. Kadeřávková. Právě tak jako herci z osobního strážce J. Kolban a J. Čiřarová ukázali i titi zdařilou ukázkou herectví v menších dramatických plochách.

DS Máj se představil i výběrem ze svého celovečerního představení II. Setkání iniciativy blběch J. Cinkeise. Tato původní práce se blíží quasi literárnímu kabaretu a je velice podnětná. J. Cinkeis vytvořil základ, který lze jakkoliv natahovat i krátit (však je to také už II. Setkání a připravuje se III.), lze v něm pokračovat tak dlouho, dokud budou mít v souboru nápady a chuť. Ne všechny části mají stejnou úroveň, nejsou ani stejně dlouhé ani stejného žánru (scénka, skeč, anekdota, parodie). Soubor je však velmi vyrovnaný, autorův styl plně přijímá a jeho texty hraje s chutí. Osobně bych se přimlouval za prohloubení práce spojovacích dialogů a za větší účast hudební složky, která by ještě zpestřila celý pořad (kuplet, šanson atd.).

Hostem přehlídky byl soubor **Minaret. Dvojice Renata Nechutová a Luděk Jířík uvedla pásmo hříček tří anglických autorů pod názvem Není nad slanečky**. Jde o velice decentní představení s nápaditou režii a s přesvědčivými výkony obou herců. Snad by prospělo pár škrtů.

Přehlídka nebyla pojata soutěžně, přesto bylo provedeno na závěr hodnocení a všem účastníkům byly předány diplomy, úspěšným jednotlivcům knižní odměny a Lidé Čiřarové a Janě Kadeřákové za nejlepší herecké výkony pěkné džbánky.

Příjemná a úspěšná předvánoční neděle na Zbraslavi dovoluje organizátorům pomýšlet na další ročníky podobné přehlídky, přinejmenším na ten příští, který by se měl uskutečnit v rámci oslav 150 letého trvání divadelního souboru ve Zbraslavi.

Luboš Šterc

KDY?
BYLO
CO
O ČEM
JAK?

JEDNALO PŘEDSEDNICTVO SČDO

Třetí schůze předsednictva Svazu českých divadelních ochotníků, zvoleného na svazové konferenci 11. května 1996, se uskutečnila v sobotu 25. ledna 1997 v Čelákovících.

Do nejvyššího svazového orgánu byli v souladu se stanovami **kooptováni** předseda oblastního předsednictva Jizerské oblasti **František Hojdecký z Tanvaldu** a pokladní bývalého severočeského krajského výboru SČDO **Eva Rýdlová z Prahy**.

Po několikaletém odmlčení se nabízí možnost vrátit se k uspořádání tématických přehlídek tak, jak tomu bylo ve Štamberku na severní Moravě. **Obnovená tématická přehlídka se uskuteční v roce 60. výročí úmrtí Karla Čapka na podzim roku 1998. Téma přehlídky - Z děl Karla a Josefa Čapka**. Propozice budou vydány v d'ARTAMANu 2/97.

Dále se předsednictvo zabývalo naplněním dohody o **kolektivním členství Svazu Čechů v Republice Chorvatsku** ve Svazu českých divadelních ochotníků. Dohoda byla podepsána 12. listopadu 1996 v chorvatském středisku Svazu Čechů v Daruvaru.

Hlavním bodem jednání byly **finanční otázky a hospodaření představení SCDO**. Uprava výše členských příspěvků, přijatá svazovou konferencí, vstoupila v platnost prvním dnem roku 1997. Předsednictvo předpokládá, že pomůže pokrýt náklady spojené s provozem představení a sekretariátu i činností oblastních představení. Byly schváleny žádosti o granty Ministerstva kultury ČR. Ty byly zaměřeny na zajištění průběhu národního kola soutěže monologů, dialogů a individuálních výstupů s loutkou, loutkář. přehlídku Čechova Olomouc 1997 a činnost Klubu režisérů SCDO.

Kladně bylo hodnoceno národní kolo soutěže monologů a skupinových vystoupení **KANDRDASEK 1997**, určené pro děti a mládež ve věku 8 až 18 let. Národní kolo se uskutečnilo v sobotu 18.1.1997 v Domě kultury v Čelákovících za účasti 65 soutěžících.

Pro přehlídky SCDO v první polovině roku 1997 byly **schváleny odborné poroty**:

- pro národní kolo **POHÁRKU SCDO** ve dnech 19. a 20.4.1997 v Přerově Václav Müller, Ludmila Kučmerčíková, Jiří Hraše, Josef Doležal, Vlastimil Ondráček a tajemníkem Dušan Zakopal,
- pro národní přehlídku **Divadla jednoho herce** ve dnech 24. a 25.5.1997 v Čelákovících Fr. Tomášek, Josef Horák a Jiří Hraše.

Obě odborné poroty budou v případě potřeby doplněny odborníkem pro loutkové divadlo.

Usnesením představení Svazu bylo kromě jiného uloženo - sekretariátu:

- pokračovat v jednání s obecním úřadem v Želči u Tábora o uskutečnění národní přehlídky jednoaktových her v roce 1998;
- vydat v březnu Informátor SCDO a Rolničku SAL a zajistit jejich včasnou kolportaci;
- oblastním představením:
- doručit sekretariátu zprávu o hospodaření a provedených revizích za rok 1996,
- projednat pro rok 1997 přípravu soutěže pro děti a mládež, navazující na **KANDRDASEK SCDO** v Čelákovících.

Příští jednání představení SCDO se uskuteční v sobotu 31.5.1997
Vlastimil Ondráček

KONALO SE PERLENÍ?

Bechyňské Perlení je dílnou amatérských divadelních souborů, příležitostí k setkání těch, kdo netouží poměřovat své libé divadelní činnosti a jejich výsledky na půdě oficiálních, natož pak soutěžních přehlídek a festivalů. Bechyňské Perlení je místem setkání pro ty, kdo smysl svého divadelního počinání spatřují více ve funkcích společenských, než uměleckých, pro ty, kdo se z nejruznějších důvodů obejdou bez kritického hodnocení svých inscenací, ale přesto je zajímavá názor lidí, věnujících se stejně zálibě, potažmo i to, co a jak hrají jinde přátelé stejné divadelní krevní skupiny.

Ve dnech **31. ledna až 2. února 1997** se v bechyňském kulturním domě konalo Perlení již potřetí. První dva ročníky, označované oba jako nulté, nebyly nikterak programově přeplněny. Říká se, že do třetice všeho dobrého i zlého. Navzdory tomuto úsloví se tentokrát na Bechyňské Perlení přihlásilo 17 souborů, tj. počet nebývalý a překvapivý. Přednost dostaly soubory splňující vymezení této divadelní akce. Bylo jich vybráno sedm a to mj. i tak, aby jejich repertoár umožňoval praktické ukázky - např. jak budovat dramatickou situaci či jak realizovat na jevišti zvolený žánr. Žel právě taková představení ve finále z programu vypadla a byla nahrazena představeními souborů, které se poněkud vymykají poslání bechyňského setkání (Divadlo Bez záruky Praha, Luna Stochov). Ostatně, z přihlášených souborů už nebylo dost dobře možno volit náhradu lépe, neboť se hlásili na Bechyňské Perlení z hlediska jeho smyslu nepatříčně. Konečně i některé ze souborů, které bezpochyby vymezení Perlení splňují, vnesly do programové skladby prvek, který se tak docela při koncipování bechyňského setkání nepředpokládal. Víceméně se počítalo se soubory, užívajícími tradičních postupů, ověřených

desítkami let inscenační praxe a reprodukcí či interpretací textů dramatických autorů. A ejhle, v programu se pojednou objevily v nejednom případě práce autorské, ať již původní či dramatizace literárních předloh. Překvapil rovněž neočekávaný nízký věkový průměr členů souborů.

Program Perlení sestával z několika bloků, v nichž šla za sebou obyčejně dvě představení a po nich povídání k nim. Povídalo se v uzavřeném kruhu, upřímně, vstřícně, s úctou k práci kolegů, hodně a bez „rozjezdových přeshlapování“ hned. Povídali si bez ostychu snad všichni, přičemž moderování, odborná opora a rekapitulace byly zprostředkovány Vladimírem Dědkem, režisérem Nového divadla v Mělníku a mnou. Povídání bylo nesené v neobyčejně příjemné atmosféře. Pokud mne pocíty a závěrečné poděkování účastníků nematou, bylo to povídání poučné a užitečné pro další libou divadelní činnost všech přítomných.

Kdo letos perli

Perlení počal místní soubor **Lužnice - humoristickým skečem Františka Janury Horor**. Jeho vystoupení poskytovalo především příležitost k úvahám o charakterizaci postav a o stavbě dramatické situace. Škoda, že pro onemocnění jednoho z aktérů nevyšel záměr ukázat si vše prakticky formou zkoušky přímo na jevišti.

Divadelní soubor **Propadlo z Václavovic** na Ostravsku se představil se svou **původní autorskou revue Evropský dům**. Soubor své produkce uskutečňuje především jako hospodské divadlo. Přenos do divadelního sálu zavalil nemálo impulsů k hovorům o divadelním prostoru, výběru divadelních znaků, autorských nápadů a výrazových prostředků, přenos mimo domácí teritorium pak navíc k zamyšlením nad sdělností a zprostředkováním autorských záměrů publiku.

Divadlo bez záruky z Prahy uvedlo inscenaci nazvanou **Příběh**. Jedná se o autorský počín Aleše Nováka a Jana Strejcovského, režiséra souboru, a Antonína Rauera, autora hudby. Soubor přinesl na jeviště zřídka viděný žánr, a sice němohru. Jeho představení náleželo mezi ta, která na Perlení nejvíce zaujala a oslovila přítomné. Modelová hra pražského souboru je apokalyptickou vizí světa, nepostrádající naději a východisko. Inscenace má otevřený konec, jeho domyšlení ponechává na divákovi. **Příběh Divadla bez záruky** je příkladem poučené a cílené divadelní práce. Přinesl vhodnou látku k přemýšlení o metaforickém způsobu komunikace divadlem a spolu s tím i praktickou ukázkou rozdílu mezi metaforickým a popisným způsobem sdělování.

ADK (Avantgardní divadelní klub) Tábor je souborem zcela začínajícím. **Lenka Volfová**, inspirována Ladislavem Klímkou vytvořila scénický dialog **Všemohoucnost myšlenek** o tom, čeho lze dosáhnout silou vůle. ADK dal svým kratičkým vystoupením podnět k hovorům o základní abecedě divadla, zejména o jednání slovem.

Gymnaziální divadelní společnost Hobit z Jihlavy potěšila účastníky Perlení vlastní dramatizací prózy **K. Rady a J. Žáka** v inscenaci **Lojza Kápo aneb Z tajností žižkovského podsvětí**. Autorem dramatizace je profesor češtiny Zdeněk Krásenský, zároveň režisér souboru. Po **Hobitovi** podle Tolkiena je **Lojza Kápo** druhou

Divadlo (bez záruky) Praha / Příběh

Foto: archiv souboru

Divadelní společnost Hobit Gymnázia v Jihlavě / Lojza Kápo
aneb Z tajnosti žižkovského podsvětí Foto: Boris Dočekal

inscenací sympatického a obdivuhodně vitálního souboru, který se zdá být nadán divadelními dispozicemi v míře zřídka kdy viděné. Jeho inscenace vedená v žánru grotesky a studentské recese, byla výhodným materiálem k úvahám nad volbou a naplňováním inscenačního principu a žánru, nad potřebou akcentování hlavních dějových faktů a nakládání režiséra s tempem a rytmem v inscenaci. Představení poskytlo důvody i k zamýšlení se nad hereckou prací.

Divadlo Luna Stochov přišlo s další vlastní dramatiizací, tentokrát povídek **Franze Kafky**, uvedených pod společným názvem **On a oni aneb Může to potkat i vás**. Základem je jeviští adaptace povídek Vesnický učitel a Přeměna. Po Witkiewiczově Bláznovi a Jeptišce je to druhá celovečerní inscenace mladého a nadějného kolektivu. Na Perlení nesporně náležela k těm, které nejvíce zaujaly a poskytla zajímavou látku k problematice dramatiizace literárních předloh, neméně pak i k otázkám scénografickým. Poslední představení se hrálo **pražský soubor Mama-ya a papa-ya**. Ke svému debutu si vybral jarmareční frašku **Muzy Pavlovy Křídla**, v úpravě a režii **Bereniky Dobiášové** uváděnou pod názvem **Cožpak se to hodí bydlet v komunálním bytě s** Inscenace především nastolila základní otázky herecké a režijní práce.

Zbývá podotknout a konstatovat

Bechyňské Perlení organizoval Kulturní dům v Bechyni ve spolupráci s IPOS-ARTAMA Praha, občanským sdružením Tatrami a členy divadelního souboru Lužnice. Bylo realizováno za podpory MK ČR, Open society fund, Okresního úřadu v Táboře a Městského úřadu v Bechyni. Zahájila je místostarostka města, organizačně tu vévodil Josef Brůček, zakončil je nejmladší účastník - dvanáctiletý Ondra z jihlavského souboru. Uprostřed Perlení byly uděleny diplomy pro jeden nejlepší ze všech nejlepších zúčastněných se souborů. Získal je každý jeden zde hrající soubor, jakož i s diplomem spojenou cenu, kterou si zástupce toho kterého souboru vylosoval.

Do Bechyně jsme přijížděli v pátek v nevlidném a zachmuřeném zimním nečase, upřímně řečeno - po přečtení některých textových předloh - i nejistotě, zda nastávající víkend přinese kýžený efekt. Permanentní přítomnost všech zúčastněných souborů a výše popsané klima rozptýlily naše obavy. V neděli po obědě jsme se rozjížděli do svých domovů za krásného slunného počasí, s pocitem příjemně a smyslně stráveného času. **Perlení se konalo.**

Milan Strotzer

DIVADLO SE MUSÍ DĚLAT NAPLNO, říká Tomáš Kraucher z Prahy

Tomáš je subtilní mladý muž, který přilétl spolu s Divadélkem na peroně na Popelku 1995 jako meteorit.

Přesto, že soubor pracuje už řadu sezón, znali jej dosud pouze jen pražští divadelníci. Výjimkou potvrzující pravidlo byla v r. 1992 jiná inscenace pro děti, s níž se zúčastnili rovněž Popelky. Odnесли si diplom za účast. Panna a netvor si z Rakovníka odvezla nejen Hlavní cenu a nominaci na Jiráskův Hronov, ale také Cenu dětského diváka a čtyři individuální ceny mj. za režii, dramaturgii, výtvarnou složku. Od listopadu 1995 do srpna 96 je však dlouhá doba a na loňském Hronově už soubor tak nezazářil, což mohu ihned zproblematizovat informací, že na základě hronovského představení byli německými pořadateli vybráni k účasti na Evropském festivalu amatérského divadla (Rudolstadt, květen 1997). V loňské sezóně se neúčastnili pražské přehlídky, a proto se neobjevili ani na žádné národní přehlídce. Nabízí se samozřejmě řada otázek. Jde o soubor opravdu jen jedné inscenace, proč právě ta byla tak úspěšná? Jak si soubor vede v neúprosném boji za přežití, který v Praze má velmi ostrou podobu? A jak je to s profesionalitou Tomáše Krauchera a dalších členů souboru? O tom a dalších věcech jsme si s Tomášem povídali dlouho do noci na Popelce 1996. Výsledek máte právě před sebou.

Co můžete říct o sobě a o své dosavadní divadelní dráze?

Je mi 34 let, jsem ženatý, mám dvě děti. Od roku 1984 si píšu herec z povolání. Jsem školený spíše životem než školskými institucemi. Od malička jsem pracoval v amatérských souborech, prošel jsem lidovou školou umění a lidovou konzervatoří. Po návratu z vojny jsem na základě konkursu nastoupil v r. 1984 do Krušnohorského divadla v Teplicích. Chtěl jsem dělat muzikál, tak jsem šel alespoň k operetě. Teplice byla obrovská škola. V r. 1989 mě oblastní divadlo přestalo bavit, dal jsem výpověď a vrhl se do svobodného povolání. Začal jsem v Praze v Kabaretu U Fleků, posléze jsem s pražskými herci vystupoval v zájezdových představeních. Hrál jsem v pořádku pro dospělé i pro děti. Tři roky jsem také působil v Černém divadle. To byl spíše show bussines. Hodně jsem se naučil.

Takže se považujete spíše za profesionála občas pracujícího také s amatéry?

Nemám potřebu se nějak vymezovat. Rekl jsem, že od dětství působím v amatérských souborech, a to stále platí. Jen to teď už není moje jediná divadelní aktivita.

Jak jste se dostal do Divadélka na peroně?

Když jsem začínal v Krušnohorském divadle, byl jsem členem pražského souboru Iris Evy Rolečkové. Hrál jsem s nimi snad jednu či dvě sezóny. Dělal jsem určitě v Kulihraškově, Hrátkách s múzou, Historii o královi Vasiliji zlatovlasém (národní přehlídka ve Svítavách v r. 1984, pohádka Jak princezna há-

dala, až prohádala. Poslední inscenací s nimi, kterou jsem už nedokončil, byly Hry kravé P. Merimeea. V r. 1987 se Iris rozpadl, respektive rozdělil na několik skupin a řada kamarádů mě oslovila, ať založím divadelní skupinu. Tak vzniklo Divadélko na peroně. Připravil jsem dramaturgický plán a začal režisrovat. Hrát jsem moc nemohl, protože jsem v Praze byl jen občas a spíše o víkendech. U zrodu stáli ještě Jirka Pěkný, který je v souboru dodnes a Roman Chlup. Víc času jsem na soubor měl až po návratu do Prahy v r. 1989, kdy jsem začal pracovat intenzivně a víc i hrát.

Odkud se vzal ten zvláštní název divadla?

Naším zřizovatelem byl ZV ROH Smíchovského nádraží. Naši mateřskou scénou byl klubový sál, do něhož se chodilo z l. nástupiště. Odtud tedy pojmenování Divadélko na peroně.

Co jste hráli?

Pohádky pro děti. Chtěli jsem sice původně hrát i pro dospělé, ale časem dramaturgie krystalizovala směrem k dětem. Z onoho jiného typu repertoáru, než jsou pohádky, mohu uvést např. hudební komedii Gordický uzel, což měla být legrace. Ale upřímně řečeno - doba na zábavné divadlo tehdy rozhodně nebyla. Udělali jsme dvě-tři reprízy, zúčastnili se pražské přehlídky, odkud jsme nikam nepostoupili a nebyl důvod, proč to dál hrát. Zatímco pohádky mají své stále publikum.

ROZHOVOR

Už tehdy jste měl přesnější představu, jaký typ pohádky chcete dělat?

Vždycky jsem toužil dělat velké výpravné pohádky s bohatou scénou, kostýmy, světelnými a zvukovými efekty. Zároveň měly být skladné, aby se dalo s nimi jezdit.

Probrali jsme Vaše herecké zkušenosti, Vy však také režirujete?

Vždycky jsem se v profesionálním souboru díval režisérům na prsty. V Teplicích jsem se např. setkal s panem Vedralem a dalšími. Ostatně i negativní příklad byl pro mě poučný. Uvědomil jsem si, že takhle pracovat nechci. Snažím se zužitkovat jakýkoli podnět, nevyjímaje hodnocení na amatérských přehlídkách. Neustále hledám a koriguji svou vlastní cestu.

Myslíte si, že v Panně a netvorovi jste ji našel. Můžete ji pojmenovat a víte, proč byla inscenace tak úspěšná?

Panna a netvor byla krásná a jedinečná konstelace osob, místa a času. Připravovali jsme ji strašně dlouho, dvakrát jsme začínali, vždycky někdo chyběl. Dlouho jsem hledal Málunku. Měl jsem představu krásné dívky, naivky s ženskou zkušeností. Sedmnáctiletá dívka se na ni sice exteriérově hodila, ale mohla hrát jen jednu polohu. Nakonec jsem vyzval svou ženu Lídu, profesionální tanečnici, s níž jsem se poznal v Teplicích. Zpočátku nechtěla, ale pak ji to chytlo a ladilo nám to. Na Panně a netvorovi jsem si ověřil, že velká kouzelná pohádka v amatérských podmínkách není nonsens.

Co tento úspěch udělal se souborem?

Musím předeslat, že u nás v souboru každý sebemenší úspěch zaplatíme krizí. V roce 1992 Divadélko na peroně vyhrálo s Rozmarnou princeznou M. Zinnerové pražskou přehlídku a bylo nominováno na Popelku. Bylo to zrovna v době, kdy nás z nádraží vyhazovali, dokonce nás očernili, že jsme tam něco ukradli. Sebrali jsme kostýmy, scénu, vlastní techniku - např. světelný pult a reflektory (všechno jsme si pořídili za vlastní peníze a naštěstí to nebylo evidováno jako majetek klubu) a odešli jsme. Nastěhovali jsem se do garáže a neměli ani kde zkoušet. Najednou byl podzim a měli jsme jet na Popelku. Našli jsme nové zázemí ve Strašnicích v kině Vesna a horko těžko dali dohromady původní dvanáctičlenný soubor. Tak začala naše šestá sezóna. Věděl jsem, že většina lidí chce po Popelce odejít. Na představení v Rakovníku se to nemohlo neprojevit, i když do toho všichni šli. Nebyli však například spolu schopni na jevišti komunikovat, což nám porota samozřejmě vytkla. Možná, že bych mohl zpupně říkat, soubor se dostal na národní přehlídku. Lhal bych sám sobě, úspěch to opravdu nebyl. Po Popelce jsem s Jirkou Pěkným zůstal sám. Nevěděli jsme, zda máme ještě chuť pokračovat. To byla startovací dráha k Panně a netvorovi.

S Jirkou Pěkným tvoříte tandem. On je výtvarník?

Jirka je povoláním vedoucí propagace. Jako herec je čistý amatér, jeho doménou je výtvarná složka, není však školený scénograf. Opravdu tvoříme tandem. Za deset sezón jsme udělali devět inscenací a kromě dvou, jsme je dělali společně.

Liší se nějak principy práce v profesionálním souboru a amatérském souboru?

Mně nejvíce vyhovuje týmová práce. Snažím se tak pracovat i se svým profesionálním souborem. V r. 1991 jsem se ob-

o amatérský či profesionální soubor. Dívák si zaplatil a má nárok vidět nejlepší divadlo. Možná, že tyto nároky jsou mou nevýhodou. Neberu ohled, že jde tzv. jen o amatéry. Chceš hrát divadlo? Tak ho hraj a dej do toho všechno. Samozřejmě, že amatér s tím může praštit a odejít, profesionál nikoliv. Rozdíly jsou samozřejmě v systému práce, např. v tom, že profesionál musí umět všechno a navíc mu hrozí nebezpečí jisté škatulky. Pro amatéra může být divadlo větším dobrodružstvím. Avšak konečný výsledek je pro mně osobně vždycky divadlo.

Cím je pro Vás vlastně amatérské divadlo? Není např. laboratoř, která Vám umožňuje zkusit to, co v profesionálním divadle z různých důvodů není možné?

Trochu se ostýchám říci, že je pro mne nejspíše pracovní relaxací. Jdu samozřejmě z divadla do divadla. Když jsem šel do svobodného povolání, musel jsem se smířit s tím, že budu dělat leccos, co bych asi normálně nedělal. V amatérském divadle si naopak mohu vybrat s kým chci a co chci dělat. Cítím se v něm absolutně svobodný.

Panna a netvor je na první pohled náročné divadlo, např. na organizaci v zákulisí. Vypadá, že byla náročná na materiál. Je to opravdu tak, a kde jste na to vzali prostředky?

Mohl bych odpovědět jednou větou. Představení jsem sponzoroval. Je to ostatně pravda, byť náklady nebyly tak vysoké, díky tomu, že jsme všechno vyrobili sami. S hřebem činily celkové náklady 7,5 tis. Kč. Jak tuto inscenaci hrajeme, tak se to samozřejmě amortizuje. Teď už vydělává na další kusy. Máme za sebou 80 repríz. My opravdu nemáme žádné dotace. Každá inscenace se musí uživit, tj. měla by být levná, skladná a divácky úspěšná. Nakupujeme v bazarech a snažíme se využít všechno. Například potíraná domácí prostěradla se zašijí, napustí zředěným balakrylem a může se na ně malovat.

Kde má Divadélko na peroně v současné době své zázemí?

Od r. 1994 jsme přešli pod Dům dětí a mládeže v Praze 8 - Kobylisích. Je tam baletní sál, kde učí moje žena, a malá scéna, kde působíme. Reditele jsem poznal díky své paní. Slovo dalo slovo, slíbil kancelář a sklad, pokud otevřeme dětské divadelní studio. Udělal jsem nábor a začal pracovat s dětmi. Dům dětí nám sice občas přispěje, ale na divadlo si musíme vydělat. Malá scéna je fajn, ale má nízký strop, takže se tam např. Panna a netvor nevejde. Snad příští inscenace.

Prozradte, co bude ...

Premiérou loňské sezóny, která se nestihla do pražské přehlídky, byla samostatná práce Jiřího Pěkného Dobrodružství Ferdý Mravence. Trochu se zase měnil soubor, pamatujete si, co jsem říkal, patří to k tradici. Letos by snad mohl v Praze

Z inscenace Tomáše Krauchera Panna a netvor v Divadle na peroně v Praze. Na snímku je Jiří Pěkný v roli Kupce a Ludmila Kraucherová jako Málinka

Foto: archiv souboru

klopil stálým souborem lidí, které jsem si vybral, a kteří chtějí pracovat se mnou. Dávám podněty, začínám diskusi a chci, aby soubor se mnou spolupracoval. Je lepší všechny zainteresovat na výsledku. Ostatně amatérské divadlo a zájezdový soubor se od sebe příliš neliší. Ani jedno nemůže být jako kamenné divadlo, kde fungují specializované a navzájem oddělené profese. Myslím si, že existují pouze dva druhy divadla - dobré a špatné. S oběma jsem se setkal jak mezi amatéry tak mezi profesionály.

Takže vy amatéry a profesionály nerozlišujete. Opravdu mezi nimi není žádný rozdíl?

Je i není. Z hlediska pracovního nároku, osobního vkladu a nasazení mezi nimi rozdíl opravdu není. Na výsledku, který vidí divák, nemůže být podstatné, zda jde

vystoupit. Já pracuji na Radúzovi a Mahuléně ve výrazně zkrácené verzi pro 14 lidí. Konečně mám zase velký soubor. Hlavně, abych to nezakřikl.

Mezi Popelkou '95 a novými věcmi byl Jiráskův Hronov '96, kde to zcela nevyšlo. Co si o tom myslíte?

Hronov '96 opravdu žádným úspěchem nebyl. Pan Zajíc řekl, že jsme se na to tzv. vykašlali. Ale to bych neudělal. Myslím, že hlavním viníkem jsem já sám. Nechal jsem se strhnout, vyšel jsem z obvyklého rytmu. Světla, zvuk, text, vše bylo synchronizováno, ale na Hronově se to rozsypalo. Znejistěl jsem, znervozněl a začal „tlačit na pilu“. Dílo zkázy bylo dokonáno. Oddechl jsem si, když to vyšlo na FEMADu, který byl po Hronově.

Chtěla bych se na závěr vrátit k podmínkám amatérských divadel v Praze. Situace v Praze je opravdu horší než na menším městě, kde se soubor snadněji prosadí, přesvědčí radnici, snadněji najde zázemí. Je Divadélko na peroně dokladem, že to může jít i v Praze?

To musíte posoudit sama. Ale pravda je, že soubor musí vyvinout aktivitu a pasivně nečekat, co mu spadne do klína. A dokázat i něco nabídnout - službu, jakou je dětské studio, repertoár. Důležité je rozvažovat ekonomicky, co mám, co jsem schopen sehnat. To je jistě obecná zásada, která neplatí jen v Praze.

Děkuji za rozhovor

připravila Lenka Láznovská

QUO VADIS, AMATÉRSKÉ DIVADLO?

QUO VADIS

V článku QUO VADIS vyzývá Lenka Láznovská významné osobnosti a tvůrce, aby se vyslovili k problému současného amatérského divadla.

Nepatříme mezi žádnou z uvedených skupin, snad jen s notnou dávkou domýšlivosti se můžeme řadit mezi tvůrce, dá-li se

tak hodnotit naše ochotnická činnost na venkově.

Nevěříme, že by ochotnické divadlo zašlo na úbytě a zaniklo v nových ekonomických podmínkách ve změnách politických i kulturních poměrech.

Víme, že určitá část lidí, i těch, kteří mají hlubší vztah ke kulturnímu dění, snad v každém dějinném údobí - ať v dobách válečných, hospodářských krizí, v nesvobodě a v našem století zvláště pak při rozvoji kinematografie, televize, videa a jiných hromadně sdělovacích prostředků - skepticky předpovídala zánik nebo podstatné snížení zájmu o profesionální a zvláště pak amatérské divadlo nebo další, po staletí existující formy komunikace protagonistů vůči divákům.

Bylo by nošením dříví do lesa zdůrazňovat, jak bezprostředně působí především na vnímavého diváka přímý kontakt s hercem. Proto se po určité době stagnace diváci vrací do divadelních sálů nebo dalších míst využívaných pro produkci.

Pochopitelně i tradice (někde divadelní, jinde pěvecká, hudební či jiná zájmová činnost), která je nejvíce zranitelná při negativním působení málo kulturního okolí, může překonat v podstatně kratší době nezáměr či pohodlnost k návštěvě kulturního a společenského zařízení.

Nejen dramatický kroužek „Jaroslav“ v Luži s nepřetržitou 195ti letou činností, ale i řada dalších, se kterými se setkáváme na regionálních či národních přehlídkách, jsou důkazem, jak mocná je síla, překonávající úskali té které doby.

Sledujeme-li vývoj, kterým se ubíralo amatérské divadlo, jsou v každém tvůrčím kolektivu patrné výkyvy často diametrálně odlišné, závislé především na vedoucích činitelích té které zájmové skupiny. S tím se musí každé sdružení vypořádat samo.

Jen krátkodobě ho může ovlivnit metodická pomoc, není-li soustavná a na profesionální úrovni. Zájem, který projevovala tolik vzpomínaná okresní kulturní střediska, nebyl v poradenské činnosti tak podstatný, jak se dnes nostalgicky tvrdí. I když přiznáváme jejich nemalou snahu aktivizovat soubory, zajišťovat tehdy méně dostupnou kvalitní fotodokumentaci i finanční zabezpečení a organizaci někdy víceméně okázalých přehlídek k různým výročím a sjezdům, můžeme dokázat, že OKS byla i brzdou, jestliže vycítila ne dost výrazné respektování vedoucí úlohy vládnoucí strany i marx-leninského učení.

Za mnohé můžeme uvést rozhodnutí tehdy všemocné ředitelky OKS v Chrudimi s. Boženy Matouškové, která dokazující své ateistické přesvědčení nám znemožnila vystoupení se Sotolovou hrou Možná je na střeše kůň už na okresní divadelní přehlídce. Jako závažný důvod uvedla, že jsme nevypustili úvodní scénu církevního pohřbu a vůbec nepochopila, jak byla důležitá pro expozici děje.

Jen shodou náhod, především účasti v krajském kole monologů a dialogů O pohárek SČDO, byli jsme daleko odborněji řízeným KKS v Hradci Králové nominováni na krajskou přehlídku ve Světlé nad Sázavou a odtud na XIV. národní přehlídku vesnicových a zemědělských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou. Považovali jsme za morální úspěch, že jsme si v Roce českého divadla jako nováčci přehlídky odtud odnesli 3 z 10 udělených cen.

To neznamená, že jsme byli vždy úspěšní zvláště na nejvyšších přehlídkách, kde odborná porota na profesionální úrovni posuzovala naše inscenace. Jednou jsme byli zařazeni do sousedského divadla, jindy nám byla vytýkána plochost literární předlohy.

VČERA, DNES

A ZÍTRA ADS

Pochopitelně jsme nemuseli vždy souhlasit s názorem poroty, ale to je věc samozřejmá u každé, zvláště umělecké činnosti. Zdálo se nám např. nevhodné doporučení mladého člena ND Petra Svobody ve funkci porotce XXII. NP VDS, když nás přesvědčoval, „že je třeba spadnout dolů, abychom se mohli odrazit a postupně dosáhnout dřívějších kvalit inscenací“. Je pošetilé aplikovat fyzikální zákonitost v odvětvích jakékoliv umělecké činnosti.

Věříme, že dnes může se ctí obstát amatérský soubor ve velké konkurenci především televize a videa, když přistupuje k režijní, scénografické, zvukové technice a herecké činnosti s určitou profesionalitou, která je podložena odbornými znalostmi, vychází ze sledování kulturního dění alespoň v naší vlasti a pokud možno udržuje přátelský kontakt se soubory na vyšší úrovni. Není třeba zdůrazňovat, že mu v tom může pomáhat kvalifikované hodnocení poradců, které je chápáno jako jedno z možností nalezení cesty směřující k vytyčenému cíli, je-li vůbec v souboru proklamován.

I dnes je třeba přistupovat s určitou tolerancí k začínajícím zájmovým skupinám, které vznikají v možnostech uskupení bez schválení nadřazených orgánů. Musí nám záležet na tom, aby kultura na venkově se projevovala především vlastní tvůrčí činností, když se v místě vyskytne jedinec nebo i malý kolektiv nadšenců, na kterých závisí existence souboru i snaha po jeho zdokonalování.

Víme, jak negativně mohou ohrozit jejich činnost netaktické, někdy šokující výroky těch, kteří se setkávají se skupinami málo zvyklými na kritiku a její účelnost. Možná, že některé kolektivy nemají ani představu kam jít, nacházejí však ve volném sdružení příležitost k seberealizaci, k rozšíření zájmové činnosti i pro radost těch druhých.

Teprve v průběhu existence souboru dospějí k poznání, co je třeba houževnatosti, energie, ale i optimismu, aby nezankl a rozvíjel se v jiných podmínkách než tomu bylo v minulosti.

Ve výhodě jsou ti, kteří lásku k divadlu zdědili po svých předcích, ale i ti, kteří našli zalíbení v nejrůznějších výrazových formách zájmové činnosti bez finančního ohodnocení. Jestliže na jevišti roztrhají alespoň jednu podrážku, pak se jejich zájem změní v lásku, a ta je předpokladem trvalého pouta nejen mezi lidmi, ale i k ideálům nebo věcem zdánlivě nečinným.

Přáli bychom si, aby skromné heslo nad portálem vysoké loutkové scény BYLI JSME A BUDEM nebylo jen frází, ale vyjadřovalo smysl ochotnické činnosti se snahou přispět k radostnému žití ve svobodné demokratické republice.

Aleš Němeček

DIVADLO

- LIDSKÁ POSPOLITOST

Nadšení pro ochotnické divadlo trvá v Boleradicích, mimo kratší přestávky, již sto let. Sto let se scházejí ochotníci v naší obci ke zkouškám, premiérám, reprízám a derniérám. Mnoho hodin, mnoho času obětují tomuto krásnému bláznovství.

Po skončení letošní úspěšné divadelní sezóny, v níž byl náš divadelní spolek po mnoha reprízách v Boleradicích, účasti na Hanáckém divadelním máji a Krakonošově divadelním podzimu, nominován na Jiráskův Hronov, se zamýšlím nad tím, co tyto nadšence - mladé, staré i nejmladší - přivádí rok co rok na prkna jeviště. Zeptala jsem se jich a mnozí učinili toto vyznání:

- Divadlo je na prvním místě v mých zálibách. Našel jsem tam perfektní partu. Neopakovatelnou atmosféru zkoušek a představení.

- Divadlo mi dalo skvělé kamarády, které bych asi jinde těžko hledala. Člověk se mezi nimi cítí výborně. Nedělají se žádné rozdíly mezi mladými a těmi dříve narozenými. Když vám něco nejde, stačí se zeptat a každý rád pomůže nebo poradí. Nikdo se k vám neotočí zády.

- Divadlo mám ráda, hraji pro radost.

- Prostě mě to baví! Někdy je to otrava, ty zkoušky dlouho do noci, ale pokud se to překoná, všechno se stokrát vrátí.

- Rok od roku se vracím na divadelní prkna s touhou setkat se opět s přáteli, poznat novou roli. Někdy je to dřina. Nadává se do časozroutů, pekelných zkoušek i na neoblohmnost naší režisérky. Odměna je však nemalá, kdo nepoznal kouzlo potlesku, nepochopí.

- Těch víc jak 140 hodin strávených v minulém roce na zkouškách a vystoupeních považují za smysluplně vynaložený čas. Tato činnost přináší radost mě, a doufám, že i ostatním na jevišti i v hledišti.

- Divadlo je pro nás především setkáním s lidmi. Vztahy, které tak vznikají, přetrvávají. Ochotnickému divadlu vděčíme i za to, že nám pomáhá překonávat nepříjemné stavy důchodcovského osamocení. Naše děti i vnoučata nám velice fandí a prožívají vše s námi.

- Co mě vlastně k divadlu táhne? Jsou to všichni ti, kteří se kolem divadla motají - vzniklo takové společenství lidí, kteří mají stejný zájem, stejnou lásku. Líbí se mi vžívat se do cizích životů, přijímat myšlení člověka, kterého mám zahrát. Z celého divadla mám nejraději zkoušky - když se inscenace rodí, hledáme jak to bude nejlepší. Těším se na jeviště. Miluji vůni líčidel, horkost reflektorů, trému, pláč i smutek, potlesk z hlediště. Těším se, až přivedu do divadla svého syna. Možná nebude hrát, ale třeba bude dobře svítit.....

- Mám pocit sounáležitosti s lidmi stejně „laděnými“, v jejichž přítomnosti je mi dobře. Mám rád napětí, rozechvělost, vnitřní uspokojení, únavu i radost ze hry. Když se po posledním představení zavře opona a člověk (ochotník) pověsí kostým, najednou má velmi, velmi intenzivní pocit, že se mu v oblasti, kde má srdce, či duši? - udělalo prázdno.

- Jako starosta jsem hrdý na to, že naše obec má „ve svých hradbách“ tak skvělý soubor složený z našich občanů, kteří dávají velkou část svého volného času, energie, umu

talentu do služeb činnosti tak ušlechtilé, jakou je divadlo.

Myslím, že jsem pochopila, proč je v Boleradicích tolik divadlo milujících občanů a co je přivádí do řad ochotníků. Je to asi potřeba lidského tepla - lidské pospolitosti.

*Alena Chalupová
režisérka DS Boleradice*

*Dušan Zakopal jako dr. Galén z Čapkovy
Bílé nemoci Foto: Ivo Mičkal*

QUO VADIS, amatérské divadlo aneb KUDY, KUDY, KUDY cestička pro (našeho) koníčka?

Přiznám se v úvodu, že jsem dlouho váhal přispět do této ankety Amatérské scény. Jistě, mé dlouholeté působení v ochotnickém amatérském divadle, abych tak řekl přímo v dřeni, by mně mohlo předurčovat k tomu abych řekl „kam kráčí“ naše „lidová umělecká tvořivost“ či „zájmová umělecká činnost“ nebo jak jinak se tato „občanská aktivita“ dříve nazývala. Za těch více jak čtyřicet let ochotničiny jsem toho musel prožít mnoho! Vždyť jako začátečník jsem žil v Protektorátu, pak když dítě rozum bralo, aktivně jsem prošel Dvouletkou i několika Pětiletkami, socialismem reálným i s lidskou tváří, pasivně normalizací, druhý (nebo třetí?) dech jsem chytl VLSR (Velkou listopadovou sametovou revolucí), zapojil jsem se do budování raně pospolného kapitalismu a teď jsem ve starobním důchodu. To vše se mi stalo v jedné zemi a během jednoho ještě prožívajícího života. To se mně stalo jako občanu, neku-li ochotníkov! Co politický čas, co společensko-hospodářská éra, to jiné představy, cíle, směry a prognózy, jak že se bude chovat občan, co bude dělat se svým volným časem, kam bude směřovat své touhy a přání a samozřejmě také kam bude kráčet amatérské divadlo.

Nechci tedy psát o budoucnosti. Zajímá mně jak to vypadá teď. Myslím si totiž, že taková změna, k níž došlo po VLSR (viz výše), takový kotmelec, tu ještě nebyl. Ti, kteří jsme dělali ochotničinu aktivně, jsme na to co se stalo, vůbec nebyli připraveni. Neznali jsme minulé, asi tak prvorepublikové poměry, a to co bylo na Západě jsme jaksí pro náš rozlet amatérského divadla nevnímali. Ale zcela nepřipraven, nebo snad vědouceci?, byl stát, jeho aparát. Co s tak silnou občanskou aktivitou, jako byli amatérští divadelníci, v nových podmínkách? A je tomu tak, jak se zdá dodnes. Absurdistan trvá. Podtrhuje to fakt, že na špičce profesionálního divadla jsou dnes bývalí amatéři a nejen

první muž, ale i první dáma tohoto státu jsou divadelníci! Hle, člověčku, dívej se a div se!

Rozhodl jsem se v loňském roce, že nejen pro sebe, ale i pro Svaz českých divadelních ochotníků, si udělám takovou anketu. Spíše mezi vedoucími představiteli těch souborů, které se objevují na našich přehlídkách. Ptal jsem se na Divadelní Třebíči, na FEMAD, ve Vysokém nad Jizerou a také u nás v kraji. Začalo to nevině a pak jsem se stal obětí vlastní vášně. To se stává. Soubor dotázaných se mně pěkně rozrostl a odpovědí, a nutno říct, že velice různorodých, taky. Chci se tedy podělit o výsledky, které jsem získal a myslím, že nejsou daleko od odpovědí na otázku QUO VADIS?

Skupinu dotazovaných tvořilo 23 osob. V naprosté většině skutečně vedoucí souborů a v mnoha případech vůdčí osobnosti amatérského divadla. Ptal jsem se „venkovských“, tak jiných. Je těžko říct městských, protože ve venkovských městech máme takové soubory, těžko říct „odborářské“, protože dnes jistý odborový svaz v jisté tvárně je zřizovatelem „venkovského“ souboru. Prostě dál užívám členění: venkovské a nevenkovské.

Těch prvních bylo 9, z toho

- 4 existují jako občanská sdružení
- 5 existuje v rámci institucí jako: odborový svaz, Dům kultury, Městské kulturní středisko, Osvětová beseda.

Nevenkovských bylo 14, z toho

- 6 jako občanská sdružení
- 2 obč. sdružení v symbióze s kulturním zařízením
- 1 volné sdružení „soukromé“
- 5 existuje v rámci institucí: obvodní kulturní dům, městské kulturní zařízení, základní umělecká škola, centrum volného času.

K problematice financování se vyjádřili takto: 12 má vlastní rozpočet, 11 je závislé zcela na rozpočtu instituce, v jejímž organizačním rámci existují.

Ovdislost činnosti na příspěvcích, grantech, darech sponzorů či mecenášů:

- 17x podpora městských či obecních úřadů: příspěvky se pohybují od 5 000,- Kč po 12 000,- Kč za rok, jsou vázány obvykle na počet premiér, eventuálně na jednu reprízu;
- v 9 případech byli uvedeni sponzoři a individuální dárci, kteří jsou udržovateli činnosti souboru;

- pouze 2x bylo výrazně uvedeno, že se sponzoři nepočítají a nevyhledávají je.

Jinak však „sponzor“ je to, co hýbe naprostou většinou souborů. Týká se to jednoznačně všech občanských sdružení. K venkovským mají sponzoři blíže. A nebo je to obráceně?

- 3x byl uveden grant z okresu (např. cestovné na přehlídky, zajištění přehlídek),

- 2x ministerstvo kultury (grant na přehlídky),

- 1x grant zahraniční nadace pro rozvoj místní kultury.

Hlavní zdroj výdělku v hraní vidí 9 souborů - reprizuje se až 15 krát! Členové souboru platí vnitřní příspěvky (2x), případně se skládají na inscenaci (1x). Představení se zajišťují sami (14x), přes agenturu (2x). V 5-ti případech zajišťuje představení instituce, v jejímž organizačním rámci soubor existuje. Ve 4 případech existují dohody mezi soubory a kulturními zařízeními či agenturami, že v jejich prospěch odehraje soubor určitý počet představení souboru je poskytnuto zdarma či za symbolický pronájem zařízení pro zkoušení a potřebné technické zázemí.

K problematice zabezpečení činnosti souborů se dotazovaní také vyjadřovali, či sdělovali své problémy, překážky, obtíže a pod.:

- ztráta „střechy nad hlavou“: 6x soubory jako občanská sdružení nevenkovská;
- potřeba „vydělávat“, svazování ekonomikou, ztráta „uměleckých“ ambicí spolu těsně souvisí;
- že se musí platit na přehlídky, že se musí platit na zkoušení;
- soubory vedle hraní provozují i jiné aktivity: bály, výstavy.

Jsou i soubory bez problémů, „nemají finanční potíže“, nemají si na co stěžovat, „podmínky jsou víc než dobré - lepší než dříve“ (rozumí se před sametovou revolucí) - toto tlumočili 4 představitelé, z toho byli 3 venkovští, a z nich pak 2 existující v rámci městského nebo obecního zařízení, tedy s bezprostřední vazbou na rozpočet obce.

Na první mnou položenou otázku, která se dotazovala na **zabezpečení činnosti souborů**, lze sumárně nahlédnout takto:

U **venkovských** souborů hraje roli úzká provázanost na místní samosprávu a spojení s kulturními zařízeními v místě. Je to nejen ve finanční podpoře, ale také v materiálním zabezpečení a v neposlední řadě i v tom, že obec si výsledků souborů váží. Činnost souborů je chápána jako prezentace obce. Odtud také plyne úzký vztah mecenášů (sponzorů). A daří se i souborům - občanským sdružením i když tyto mezi venkovskými soubory neprevládají.

Nevenkovské soubory nejen že charakterizuje větší podíl různých sdružení, z nichž občanské je nejčastější, ale hlavně je pro ně typická ztráta zájmu, nutnost výdělku, více hraní, shánění sponzorů. Menší provázanost na kulturní zařízení vyžaduje získání prostředků na placení různých pronájmů. Boj o identitu souboru je krutější, než u souborů venkovských. (Fenomén souboru JESLÍČKY, existujícího v podmínkách ZUŠ v Hradci Králové, je světlou a jedinečnou výjimkou v dnešní době).

Zdá se, že v dnešní době platí, a asi dlouho bude platit (!prognostická věštba?): **Cím menší sídlo (město, obec) tím více zájmu a podpory** pro činnost amatérského divadelního sboru - **ochotnické**. Tato podpora platí i případě ztráty tzv. zřizovatelského zájmu, které soubory dříve měly. Abych tak řekl, obrátil se socialistický záměr na dohnání měst venkovem, srovnání měst s vesnicemi. Je to kapitalistický záměr nebo není? Myslím si však, že s odstupem času se znovu naplňuje smysl označení „**OCHOTNICKÉ**“ divadlo. Neboť bez ochoty těch, kteří ho dnes dělají a zcela nezanedbatelně bez ochoty těch, kteří na něho přispívají by se neobešlo.

(Poznámka na okraj. Můj poslední zážitek při shánění sponzorského příspěvku u jedné banky. Bylo mně řečeno, že jejich strategie přispívání je v **PRINCIPU** založena na tom, že zájmové aktivity nepodporují. Sponzoring směřují jen do komerčních aktivit. Amatéri mají šanci, podle mně, jen v tom případě, je-li možno očekávat přínos finanční teď a nebo později, bude-li mít akce úspěch. Hle, jaké se nabízejí prostory pro amatérské divadlo!)

Doplňk k charakterizaci souborů dotazovaných:

- Zapojení do zájmové organizace:
- SČDO: 12 z toho: 1x kolektiv celého souboru, 11x jednotlivci v souborech
- Volné sdružení východočeských divadelníků: 1x jednotlivci v souboru

- Divadelní centrum Podbeskydí: 4x kolektivní členství, neorganizovaní: 6x
Mezi dotazovanými bylo zastoupení podle kraje: Pha: 2, StřC: 1, SČ: 5, ZČ: 6, VČ: 1, SM: 4, JM: 3, StřM: 1.

Další otázkou bylo: **CO CHYBÍ OCHOTNICKÉMU HNUTÍ?** Co se obecně postrádá, jaká je či není motivace pro aktivní vystupování, zapojení souboru do veřejné činnosti a pod.

Pokusil jsem se seřadit odpovědi podle určité četnosti jak se vyskytovaly. Nutno podotknout, že každý s dotazaných nebyl omezen v počtu sdělovaných poznatků či omezen. Pro účely tohoto článku jsem musel leckdy velmi obsírné odpovědi jistým způsobem zestručnit a tematizovat, aby bylo vůbec možno dosáhnout určitého seskupení do celků.

Tedy **CO CHYBÍ ochotnickému divadlu**, co ho bolí?

- Peníze a z toho vyplývající nutnost komercializace činnosti souboru (9x se vyskytlo). Naproti tomu pouze 2x se objevilo, že nechybí nic (u venkovských souborů při obecních úřadech).

- Setkávání, konfrontace, vědět víc o sobě, „lidštější“ kontakty (celkem 7x), sporadicky hlas po nesoutěžních přehlídkách širokého rozsahu oborového i žánrového.

- Větší pochopení státních a samosprávných orgánů (úředníků) až po regionální, tedy okresní a leckdy i místní správu (většinou městskou) pro amatérskou činnost (5 odpovědí). Potřeba většího soustředění zájmů o amatérskou činnost do obcí či regionů. Zvláštní zřetel je třeba věnovat divadlu pro děti.

- Rozbití někdejšího metodického i organizátorského systému, přestavovaného KKS a OKS. Občanské aktivity, případně ani zájmová sdružení amatérů nejsou sto toto nahradit (4x).

- Knížky, texty, přehledy o hrách, nabídky souborům (4x)

Vskutku ojedinělé postřehy:

- renesanci přinese příchod mladých lidí;
- chybí muži a diváci;
- musí se víc samostatně, provozně technické problémy svazují;
- informace o souborech (poznámka autora: neodebírají Amatérskou scénu);
- dřívější zaujetí hádat se o něco, motivace po výpovědi;
- jednotlitosť ochotnického hnutí;
- nezáměr o vzdělávání mezi členy souborů
- cesta k „sousedskému“ divadlu.

Ve dvou případech se objevilo tvrzení, že peníze nejsou všechno, že stěžejní problém je v aktivitě lidí, v samotných ochotnících.

VČERA, DNES

cích. Potvrdili tak jiný názor, že současným souborům chybí „managing“. Řekl bych, že onen podnikatelský duch, který řadu ochotníků odvádí do podnikatelství, prostě za výdělkem. Najdete dnes někoho kdo s erudovanou řemeslností povede organizátorskou, finanční a provozní stránku nevýdělečné, byť prospěšné občanské aktivity? A v tom je asi „jádro pudla“! Netkví v tom budoucnost, úroveň a široká osvěta ochotnického divadla vůbec?

Mezi odpověďmi byla i taková, že není nic o ochotnickém hnutí, že se ho programově nezúčastňují, stejně jako přehlídek. Když byli ale vyzváni k účasti na přehlídce, tak přijeli. K výše uvedenému si dovoluji podrobněji ocitovat některé dotázané bez uvedení jejich jména.

Hlas muže z města:

„Renesanci amatérského divadla vidím v tom, že je třeba počkat, až přijdou mladí lidé, kteří budou mít snahu se divadlem vyjádřit k obecnějším věcem než jsou jejich osobní pocity. Sebestřednost ve vyjádření je velice krátkodohá. Když se budou prezentovat jen osobní myšlenky, neřekne se nic o své době. Ovšem může tomu být ve vývoji jinak než si dneska dovedeme představit.“

Žena z venkovského sdružení:

„Ochotnickému divadlu chybí motor, který držel soubory dřív, že lidi potřebovali něco sdělit..... Ztráta této motivace nebyla nahrazena ničím jiným. My jsme to řešili programovým zaměřením na divadlo pro děti...Peníze se dají sehnat vždycky - v nich to není. Neznají se však lidi, kteří ty peníze jsou ochotni dát. Problém je ty lidi najít!“

Žena z venkovského souboru, občanské sdružení:

„Chybí setkávání souborů na nejzákladnější, okresní, regionální úrovni. Mohu to říct z pohledu pracovnice referátu kultury na okrese. Dělam tato setkání. Hlásí se k nám i z jiných okresů. Jinde se to nedělá, protože tam nejsou lidi, kteří mají divadlo rádi, jsou tam úředníci. Lidi si od setkání slibují, že si poví mezi sebou co chtějí. Je spousta souborů, co se nechťejí vzdělávat, nechťejí na přehlídky, ale chtějí se setkávat, fandit si navzájem, aby nebyla rivalita. Toto obecně chybí divadlu, aby se našli dobrovolníci a nadšenci, kteří budou bez nároku na honorář a slávu dělat setkávání ochotníků mimo oficiálních přehlídek...V dnešní době finance nejsou až tak velký problém, protože pro místní soubory a místní aktivity existuje grant, který vyšel v Amatérské scéně. Malé soubory dostanou pro místní aktivity až 10 i 30 tis. Kč. Dostali jsme to pro 8 souborů, lidi se tak dali dohromady, vyprovokovalo je to a máme tak 10 inscenací. Záleží jak lidi čtou Amatérskou scénu a co udělají - je to v aktivitě samotných ochotníků!“

Mám-li shrnout jaké jsem to dostal odpovědi na mnou položenou otázku **CO CHYBÍ ochotnickému hnutí**, musím konstatovat, že jsem se asi dříve měl zeptat **JAKÉ CHCEME MÍT OCHOTNICKÉ HNUTÍ?** Přiznám se, k ní mně vyprovokovaly až odpovědi dotazovaných.

Zůstaneme-li v představách, že má být stále „ten široký proud vysoké umělecké úrovně významné výpovědi“ tak na to potřebujeme hodně až přímo „moře“ peněz. Vysoce profesní vedoucí souborů, přímo manažery. Osvobodit soubory od existencionálních starostí znamená potvrdit, že jediné peníze dělají člověka svobodným! Jak však dobu a politický čas nahlížím, tak tomu asi nebude v masovém měřítku. Tudy asi cestička nepovede, a když, tak bude velice úzká.

Představu vysoké masové úrovně ochot-

ničiny mají asi ti, kdož volají nejvíce po penězích v její prospěch. Peníze ale potřebné jsou! Je takové pořekadlo: CHUDOBNÝ CLOVEK, HOTOVÁ OPICA. Slyšel jsem ho velmi často u svého táty, který byl drobným živnostníkem (kdysi hodně dávno, kdy jsem tomu ještě nerozuměl). Jaká velká životní moudrost!

Chceme-li mít ochotnické divadlo v širokém záboru, ale ne už tak trvat na jeho vysoké umělecké úrovni a zase nechtit, aby skončilo na úrovni ryze sousedské, že se hraje jen „na našem dvorečku“, pak se musíme podívat do regionů. A tady je na místě povzdech těch, že se nezachovala kontinuita minulého období v té organizátorsko-metodické činnosti, že s vaničkou se vylilo i dítě, a že se nenašla náhrada. Je smutným faktem, že jen málo okresů se podílí granty na rozvoji amatérské činnosti. Je absurdní, že jsou peníze na rozvoj regionu=okresu, takže kdyby byla přehlídka v okrese, tak peníze budou, ale soubor je nedostane, když bude dělat přehlídku na niž budou soubory z jiných okresů. Není nikoho, kdo by přesvědčil okresy ke sdružení prostředků. Na to prostě granty nejsou! Zřejmě však tudy asi povede cestička pro našeho koníčka. Kontakt a znovu kontakt, ba přímo známosti, aby se sehnaly ty minimálně potřebné prostředky na vzdělávací akce, setkávání souborů a přehlídky v regionech! Aby komercializace naší společnosti, která zřejmě hned tak neustoupí, nevyhnala dosud ochotnické soubory do sfér kde se dá snadno přijít k penězům. Tudy asi cesta nevede. Reamaterizace je sice možná, jak to naznačil Petr Lébl v jednom svém rozhovoru, že až bude mít hodně peněz, že se tam snad vrátí. Jeho prohlášení znělo asi v tom smyslu, že profesionál nikdy neví, kdy se stane amatérem, takže by měl na to stále myslet. Otázkou je, kdy bude mít pan Lébl hodně peněz? A pomůžou takové návraty ochotníkům? Máme na ně čekat? Tudy skutečně cesta nevede, to vím jistě!

Sporadický hlas v anketě zazněl, že ochotnické divadlo prováděné v souborech potřebuje svou nadstavbu, ochotnickou (chcete-li amatérskou) organizaci. Je faktem a myslím, že smutným, že to byl hlas osamělého. Myslím si, že tomu tak skutečně je. Vzniklé roztržství neví, k čemu prospělo. Připomíná mi to situaci v našem zdravotnictví. Jeden parlament decentralizuje pojišťovnictví, rozbije „že jako monopol“ a druhý parlament ty střípky zceľuje. Okno už z toho ale nebude nikdy. A tak i my ochotníci: Museli jsme se rozbit, abychom se zas dali dohromady. Ale zatím pro to, jak se mi zdá, nic neděláme. Asi ještě nepřišel čas. Zůstane-li ochotničina na své místní regionální úrovni, nepříjde ten čas asi nikdy. Chceme-li, aby její přesahy šly dále (nebo až nás bude tak málo a budeme zcela při dně?), pak teprve přijde touha po stavovském a cechovním sdružování. Jak se zdá z odpovědí, nevede se ochotníkům v místě špatně. Čas potřeby a touhy po „organizování se“ tu zatím skutečně není. Čekat na něj až skutečně přijde s rukama v klíně nelze. Tak nezbyvá, než tu cestičku našemu koníčku pomalu prošlapávat s velkou trpělivostí a vytrvalostí při shánění žrádla pro něj. Dnes s minimem, ale s nadějí, že někdy bude i obrok a on se dá do skoku.

Dušan Zakopal

BŘECLAVSKOU VZÁCNOSTÍ JE REGINA

Středoškolských divadel poezie, která by se mohla pochlubit čtvrtstoletou historií, je v republice pramálo. A břeclavská Regina je

pravděpodobně jediná, která toto vzácné jubileum oslavila a „jede“ dál. Není nadsázkou říci, že za to mohou profesori Jana a Bedřich Kaněrovi, kteří ji vedli přes dvacet let a to tak, že se Regina zapsala do historie dvou národních přehlídek - Šrámkova Písku a Wolkrova Prostějova. A že byli dobrými a inspirujícími kantory dokládá i to, že si dokázali ze svých žáků vychovat dokonce hned trojici pokračovatelů a nástupců - Zdeňka Míklina, Martina Janků a Miroslava Tiefenbacha, kteří soubor vedou od r. 1991, kdy se Kaněrovi z Břeclavi odstěhovali.

Oslavy jubilea vyvrcholily 9. prosince '96 vzpomínkovým večerem. Přes nadmíru nevlídné počasí byl velký sál kulturního domu plný. Tak hojně a vnímavě publikum by Regine nejspíš závidělo nejedno profesionální divadlo. V Regine se za dobu její existence vystřídal 160 členů - o tom, co pro ně soubor znamenal, svědčí, že přijelo a přišlo celých 141. A další napsali. Část z těch starších už má v současné době v Regine dva potomky. Na pódiu se vystřídali všichni - od nejstarší po nejmladší generaci - recitovali, vzpomínali a písničkami dokázali, že nebyli jen kvalitním a po republice známým divadlem, ale také partou lidí, kteří si rozuměli a byli spolu rádi. Naštěstí budou mít možnost i v budoucnu si oživit vzpomínky na Reginu. Díky podpoře města, okresu a místních podnikatelů se podařilo vydat tři audiokazety, které zachycují ukázky z různých pořadů, které soubor během 25 let uveď. I jejich číslo je účtyhodné - bylo jich 26.

Vítězslava Šrámková

VZDÁLENÝ ÚSMĚV PAVLA BOŠKA

Dobře ho znali nejen čtenáři Amatérské scény, ale také čeští a slovenští diváci, především návštěvníci nejruznějších

Pavel Bošek v zákulisí pražské Reduty
Foto: archiv AS

klubových zařízení: JUDr. Pavla Boška, spisovatele, dramatika, redaktora a osobitého divadelního i filmového herce.

Pražský rodák Pavel Bošek působil po svých estetických a právnických studiích na ministerstvu kultury a poté sedm let jako dramaturg Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého, kde také vedl satirickou scénu. Vojenským kabaretním kolektivům byly určeny texty Nástup na kulturu - 1963, Co dělat po páté - 1966 apod., beroucí si na mušku omezenost a byrokratický formalismus kasárenského prostředí. Potom se věnoval redakční aktivitě a dramaturgickým přednáškám na Lidové konzervatoři Středočeského kraje. Starší diváci si ještě dnes rádi připomenou Boškovy nonsensové povídky, nenapodobitelným způsobem reprodukované jím samotným v rámci oblíbených text-appealů nebo tzv. „nedivadla“ nejprve na pražských scénách Paravan, Semafor, Ateliér a Reduta a poté na řadě zájezdových stací. Některé z nich vyšly svého času v knížce nazvané Redutání (1970), kterou ještě stačil ilustrovat Jiří Šlitr a po níž následovala próza Erotikhon (1971). V závěrečném období vystupoval P. Bošek ponejvíce ve dvojici s psychologem, literátem a originálním interpretem dr. Ivanem Vyskočilem (Poslední den - 1964, Nehraje se - 1971, Kurs - 1972); své intelektuální logicko-absurdistické klauniády spojovali posléze do celých seriálů (Na staré motivy aj.), v nichž s jemným humorem nastavovali znevážující zrcadlo humoru a ironie nejedné hlouposti a zlořádu kolem nás. Boškovy fenomenální improvizace, vtipně a pohotově dotvářené na desítkách repríz podle okamžitých reakcí sálu, vznikaly neopakovatelnou, i když bohužel prchavou atmosférou spřízněných duší. Počítaly vždy s přemýšlivým, byť smíchy se prohýbajícím divákem a hbitě, leč taktně jej vtahovaly do jiskřivé hry slovních nápadů, bonmotů, paradoxů a nesmyslů. Rovněž Boškova prozaická dílka byla zhusta založena na slovních hříčkách, neobvyklých asociacích a domýšlení jednotlivých situací ad absurdum. Část tvorby věnoval pak s důrazem na dějovou dobrodružnost rovněž dětem (adaptace Kormidelník Vlnovský - 1970, Hrdinný kapitán Korkorán - 1971). Kromě „svých“ časopisů publikoval P. Bošek rovněž v Plameni, Hostu do domu, Kulturní tvorbě nebo Tváři.

Značná část Boškovy aktivity náležela amatérskému divadlu, a to v celé jeho široké škále. Jako obětavý a znalý redaktor i šéfredaktor odborných měsíčníků Ochotnické divadlo, Repertoár malé scény a poté Amatérská scéna měl vytrýbený smysl pro všechno nové na tomto poli. Upřímně fandil rozličným experimentům malých jevištních forem či autorského divadla, ale nikterak ne-

podceňoval ani projevy ochotnického inscenování. Současně se stal o systematické zvyšování teoretických znalostí všech pracovníků v této oblasti. Díky jeho porozumění byla o úspěších i problémech z jednotlivých měst a vesnic vždy včas informována celá naše kulturní veřejnost. Do desítek šel by jistě počet rozličných seminářů, školení a porot, na nichž hodnotil výkony jiných, ve vášnivých diskusích rozdával své bohaté zkušenosti a nakonec obvykle sám prakticky ukázal, jak na to.

Snad poprvé tento skromný dárců dobrých pohody zarmoutil přátele, rozhlasové posluchače a diváky svým odchodem uprostřed tvůrčích plánů v listopadu 1980. Teprve letos by byl dovršil pětadesátiny.....

Vít Závodský

VĚRNÝ PŘÍTEL OCHOTNÍKŮ

Jihomoravská kulturní veřejnost, včetně amatérských divadelníků, si letos připomíná patnáct let od úmrtí dlouholetého uměleckého šéfa Slováckého divadla v Uherském Hradišti, režiséra, herce a dramaturga Karla Neubauera, obětavého rádce ochotníků.

Tento olomoucký rodák absolvoval r. 1955 brněnskou JAMU. Působil pak v Beskydském divadle v Novém Jičíně a externě režíroval v ostravském rozhlasu a televizi. Řadu let byl K. Neubauer v jihlavském Horáckém divadle, kde ustavil pobočnou poetickou scénu Ateliér, a od r. 1968 již trvale žil na Slovácku. V Uherském Hradišti věnoval soustavnou pozornost domácí klasice, zejména hrám G. Preissové, dějově čerpajícím přímo z tohoto regionu. Uváděl ruské texty (A. Arbuzov, G. Gorin) i náročný světový repertoár - Romea a Julii, Rollandovo drama Páje čas nebo Skleněný zvěřinec T. Williamse. Smysl pro scénickou poetičnost a muzičnost prokázal Neubauer nejen v básnivých inscenacích Rostandových Romantiků, Nezvalovy Manon Lescaut nebo Hlávkovy Benátské maskarády, ale také v pásmech veršů. Soustavně pěstoval rovněž veseloherní žánr (zejména hry Osvobozeného divadla) a volil i předlohy pro děti a mládež. Své umělecké zkušenosti uplatňoval nejen při řízení svěřené scény, ale též jako její dramaturg a publicista.

Od studentských dob na gymnáziu v Jevíčku měl K. Neubauer blízko k ochotnické oblasti. Nejednou seminář, přednášku či porotu absolvoval už jako člen krajského poradního sboru pro amatérské divadlo v jižních Čechách. Z přímé součinnosti na přípravě jednotlivých nastudování jej poznaly jak soubory začínající, tak vyspělé - v SZK Tesla Rožnov pod Radhoštěm, v Uherském Ostrohu, v ZK Moravské sklárny Květná i jinde na Moravě.

(vz)

POSLEDNÍ VÝLET MARIE JUNOVÉ

Na stole mně leží dopis z konce prosince, ve kterém mě Marie Junová píše o tom, že okresní přehlídka dětských souborů v Novém Městě je už jako každým rokem připravena, jenom by ráda, aby k nim do poroty přijel někdo z jiného regionu. „Prosím Tě, Jardo, doporuč nám někoho. Já odjíždím na výpravu do Afriky - až na Kilimandžáro, a až se vrátím bude přehlídka už za dveřmi....“

Na stole mně leží dopis, na který jsem už nestačil odpovědět - protože místo Marie se vrátila neuvěřitelná zpráva, že se na jedné z keňských silnic zřítíl autobus, v němž se svým manželem jela ke Kilimandžáro, o němž dlouhé roky snila...

Marii Junovou-Kolářovou znám - počítám-li dobře - snad víc než dvacet let. Setkávali jsme se snad každoročně na pražských přehlídkách dětských souborů a Marie se tvrdošíjně propracovávala k modernímu pojetí dětského divadla a cesta, kterou od svých začátků urazila, je pozoruhodná. Účastníci národních přehlídek v Kaplici si určitě pamatují na její první větší úspěch - inscenaci Vikinga Víka podle švédské dětské knížky R. Jonssona (hrála se jako inspirativní představení na Kaplickém divadelním létě v roce 1986). Na přelomu 80. a 90. let se Marie přestěhovala do Nového Města na Moravě a svou úctyhodnou a někdy až neuvěřitelnou aktivitou - současně byla schopná pracovat na něko-

lika inscenacích (s menšími dětmi, se staršími dětmi, s dospělými...) a organizovat přehlídky a semináře - nepřehlédnutelně ovlivnila kulturní život v novém bydlišti. Těm, kteří jezdí na Dětskou scénu do Ústí n. Orlicí, určitě utkvěla v paměti její zdatná dramatizace Sisy Kyselé podle Martiny Drijverové (scénář vyšel před dvěma lety v Tvořivé dramatice) a pozoruhodný byl také pokus zmocnit se lákové látky A. Lindgrenové Ronja, dcera loupežníka.

Marie nebyla nikdy troškař. Vždycky snila o cílech, které nejsou jen na dosah ruky. V divadle, při výletech do hor i v životě.

Jaroslav Provazník

CO BY VE VAŠÍ KNIHOVNĚ NEMĚLO CHYBĚT...

Přiznejme si, že v posledních pěti letech ztrácíme přehled - o knihách, které vycházejí, ale i tom, co dnes je divadelní avantgarda, jak vypadá mladá, netradiční divadlo. K větší informovanosti nám pomůže kniha s podtitulem 99 hesel o divadle pro rok 2000, která je antologií alternativy, okraje a undergroundu v českém divadle 90. let. Titul Příští vlna - Next Wave je shodný s názvem tří ročníků pražského „off“ festivalu, který se vždy začíná červnem jako doprovodná část Mozart Open konal poprvé v r. 1994 v Divadle v Celetné a v dalších dvou letech v Roxu klubu a v sídle Pražské Pětky, v Paláci Akropolis v Praze. Do antologie její autoři a tvůrci festivalu Jan Dvořák a Vladimír Hulec začlenili stejně jako do akce samé divadelní skupiny české i zahraniční, profesionální, poloprofesionální i amatérské, z nichž některé známe i ze Srámkova Pisku nebo Jiráskova Hronova (např. Dekadentní Berušku, Jumping Hamadu apod.), obdobně jako osobnosti, které dnes výrazně profilují české profesionální divadlo - Petra Lébla, J.A. Pitínského, Petra Vášu ad.

V nakladatelství Pražská scéna, které vydalo Příští vlnu, vyšla i kniha Fenomén Lébl. Její podtitul Nikdy nevíš, kdy zas budeš amatér si autorka a sestavitelka Vlasta Smoláková vybrala z rozhovoru, který s Petrem Léblem vyšel ve Zpravodaji Jiráskova Hronova 1995. Smoláková se zaujetím a pečlivostí sobě vlastní mapuje Léblůvu cestu od prvních hereckých krůčků v Doprapu. Ještě pod Doprapem dvacetiletý Lébl způsobil poprask svou první profesionální režii Vonnegutovy Grotesky v roce 1985, a to nejen mezi amatérskou divadelní veřejností. Na nečekaném vřelém mělu podíl i návštěva autora na první repríze, již byl nadšen, ale především osobitá obrazivost a imaginativnost Léblůvy tvorby. V roce 1993 se stal uměleckým šéfem Divadla Na zábradlí a v srpnu téhož roku začal na JH vydávat Jezečka Kamzíčka. Fakt, že za rok 1994 byl Petr Lébl za svou inscenaci Čechovova Racka divadelní kritikou a Nadací Alfredu Radoka vyhlášen režisérem roku a soubor, který vede, divadlem roku, stejně jako to, že v roce 1996 se nemohl účastnit Jiráskova Hronova, protože v Národním divadle v izraelském Tel Avivu s úspěchem režíroval Rostandova Cyrana, svědčí o tom, že titul publikace není nadsázkou. Vypovídá o stopě, kterou režisér přes své mládí už v amatérském i profesionálním divadle zanechal.

Obě knížky jsou podstatným příspěvkem k historii českého divadla 80. a 90. let. A protože ani distribuce knih není zrovna nejpřehlednější, není reklamou, ale přátelskou pomocí upozornění, že oba tituly můžete koupit buď v knihkupectví Divadelního ústavu v Celetné 17, nebo u Fišera v Kaprově 10 v Praze.

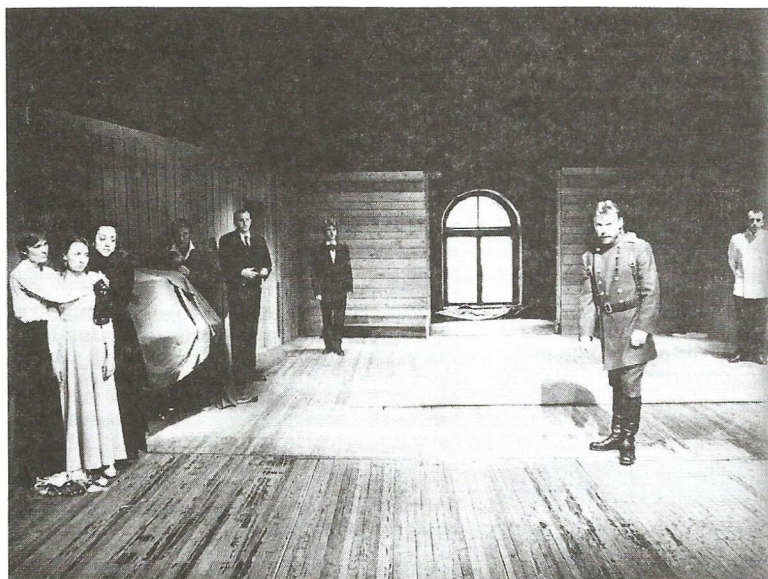

Snímek z jedné z nejzdařilejších inscenací Marie Kolářové-Junové z r. 1986 - Viking Vik
Foto: Karel Kerlický

XII. SVĚTOVÝ KONGRES ASSITEJ A CO DÁL

Začátkem října minulého roku (1996) proběhl v ruském Rostově na Donu XII. Světový kongres ASSITEJ, světové organizace profesionálních divadel pro děti a mládež, jež působí při UNESCO jako tzv. nevládní organizace (podobně jako loutkářská UNIMA či dětská UNICEF). V rámci tohoto kongresu se odehrály zásadní změny ve stanovách ASSITEJ, jež se mimo jiné týkají i vztahu tzv. profesionálních a amatérských divadel - proto o něm informujeme na stránkách AS.

ASSITEJ je zkratka francouzského Association Internationale du Théâtre pour l'Enfance et la Jeunesse, tedy Mezinárodní organizace divadla pro děti a mládež. Byla založena v roce 1965 v Paříži, ale od počátku byla pod silným vlivem tzv. socialistických zemí v čele s tehdejší politickou velmocí Sovětským svazem. 1. světový kongres se konal o rok později, v roce 1966, v Praze, dvouletá periodicitu těchto setkání byla později (v r. 1972 na 4. kongresu konaném v kanadském Montrealu a americkém

Anton Pavlovič Čechov: Tři sestry. Divadlo mladého diváka Rostov na Donu, režie Vladimír Čigišev. Jedna ze závěrečných scén - odchod Veršinina. Foto: archiv autora

Albany) prodloužena na tříletou, jež trvá dodnes. Podle stanov byla do letošního roku součástí ASSITEJ pouze **profesionální činoherní** divadla hrající pro děti a mládež (odlišovala se tak od UNIMA a chtěla být výlučnou profesní organizací). Postupem času se ale ukázala nepraktičnost těchto stanov - a to jak ve významu **činoherní** tak **profesionální**. A tak na základě četných připomínek zvláště států z Afriky, Latinské Ameriky a Blízkého i Dálného Východu, bylo letos přistoupeno k radikálním změnám - omezení „činoherní“ bylo vypuštěno zcela a výklad slova profesionální nyní znamená „**jedinice, organizace, divadlo, kdo většinu své práce věnuje divadlu pro děti a mládež**“. Posouzení této „většiny“ závisí jen na národním centru ASSITEJ. Uvítali je zejména Africké státy, jež vůbec nedokázaly rozlišit divadlo pro děti a mládež od dospělého, profesionálního od neprofesionálního. Naopak problémy naděly evropským a severoamerickým státům, kde existují organizace UNIMA (nebezpečí slučování a konfrontací) a organizace amatérského divadla. Členství v příliš mnoha profesních organizacích totiž vždy hrozí „zajícovou smrtí“ - tady ztrátou svébytnosti, výlučnosti, čitelnosti. Proto je třeba velmi pečlivě zvažovat roz-

šiřování členství i činnost národních středisek ASSITEJ. Současně je však dobré, že existuje možnost větší otevřenosti a provázanosti.

A jsme u meritů věci: Co je ASSITEJ dnes? Co může nabídnout ASSITEJ amatérskému divadlu? A naopak. Co může přinést amatérské (dětské a mládežnické) divadlo samotné ASSITEJ?

Abych alespoň zčásti na tyto otázky odpověděl, vrátím se k rostovskému kongresu. ASSITEJ se v současné době vymanila z politické závislosti na socialistických zemích (tak radikálně, že v současné výkonné radě není ani jeden člen z bývalého socialistického bloku), je zřetelně apolitickou organizací zaměřenou na rozvoj divadla pro děti a mládež na celém světě. Jejím smyslem je napomáhat mezinárodní komunikaci mezi divadly, snažit se o informovanost, kritickou reflexi, možnost výměn, stáží, mezinárodních fór, diskusí, setkání. ASSITEJ bude pravděpodobně vydávat roční kritický časopis (1. číslo je k dispozici v Divadelním ústavu v Praze, kde české centrum ASSITEJ sídlí). Generální sekretariát, který od roku 1997 sídlí ve Vídni, bude shromažďovat a přes internet i poštou rozšiřovat informace o probíhajících i chystaných festivalech, dílnách, seminářích a podobně. Vahou své autority by ASSITEJ měla podporovat divadla pro děti a mládež v zemích, které nejsou členy či kde má toto divadlo problémy.

Současně se pokusí získávat sponzory či mít přehled o státních podporách a komisích, kde by mohl mít případně i zastoupení. Propojenost a informovanost je podle mého názoru to nejpodstatnější v současném světě, co může napomáhat rozvoji a vzájemným kontaktům mezi divadly a státy všeho světa. A vydávání odborné literatury, knih a časopisů je zase podstatné pro vědomí hodnot, kvality a povědomí rozdílnosti a tradic. To vše ASSITEJ nabízí a o to usiluje.

A co může vnést amatérské a nečinoherní divadlo? To je již tak trochu otázka i pro čtenáře AS.

Po návratu z kongresu jsem jednal se členy českého střediska ASSITEJ, mezi nimiž je i zástupce ARTAMA Milan Strotzer, a právě o rozšiřování členské základny a aktivit ASSITEJ směrem ke školství, k dětským divadelním aktivitám či studentským divadlům, tanečnímu divadlu a amatérům vůbec jsme mluvili. Aby ASSITEJ měla větší než jen reprezentativní smysl, nutně se musí otevřít, stát se funkční, pro divadla a členy atraktivní. Současně by si však měla zachovat jistou exkluzivitu a profesionální (co se týká členů) úroveň. Vše je ve stádiu úvah a proměn. Někteří zahraniční členové ASSITEJ brzy přijí-

Theatre Het Waterhuis Rotterdam (Nizozemi): The Heartbeat (Tep srdce). Jedno z nejzajímavějších představení přehlídky o indiánské dívce, která umírá v proudu řeky a učí rituály svého kmene přítomného fotografa, který ji nemůže pomoci a stráví s ní v pralese tři poslední dny jejího života.
Foto: archiv autora

dou do ČR a budou se zajímat o kontakty, budou chtít navštěvovat představení pro děti a mládež, festivaly. Jistě mezi tyto akce budou patřit i FEMAD, Mateřinky nebo Hronov. Připravte se tedy, případně se - máte-li zájem - ozvěte se svými náměty na práci či spolupráci českému středisku ASSITEJ, Divadelní ústav, Celetná 17, 110 00 Praha 1 (k rukám Heleny Borovičkové).

*Vladimír Hulec,
t.č. prezident českého centra ASSITEJ*

P.S. Text doprovázejí fotografie z 5. ročníku festivalu pro děti a mládež, jenž byl hostitelem světového kongresu a poprvé mezinárodní. Více jsem o něm psal v divadelních novinách č. 19/96.

ČEŠTÍ DIVADELNÍ OCHOTNÍCI V CHORVATSKU

Navštívil jsem Chorvatsko! Napsal na stránkách Amatérské scény číslo 2/1995 mělnický režisér Vladimír Dědek. Kromě jiného sděluje, že mezi dvěma světovými válkami existovala spolupráce mezi Maticí českých ochotníků v Praze a Svazem ochotníků v Chorvatsku. Ta se bohužel po druhé světové válce neobnovila.

Svaz českých divadelních ochotníků po návštěvě Vladimíra Dědka navázal kontakty se zástupci chorvatských ochotníků na Jiráskově Hronově a Krakonošově divadelním podzimu a výsledkem je podepsání dohody o kolektivním členství Divadelní rady Svazu Čechů v Republice Chorvatsku ve Svazu českých divadelních ochotníků. Smyslem tohoto dokumentu je oboustranná vůle přispět k vzájemnému poznávání života, kultury a zvyků v jednotlivých oblastech působení obou svazů a podporovat činnost divadelních kolektivů Svazu Čechů v oblastech amatérského divadla, loutkového divadla a uměleckého přednesu.

*Vlastimil Ondráček a Jiřina Staňová při uzavírání dohody
Foto: archiv autora*

Slavnostního ceremoniálu se dne 12. listopadu 1996 zúčastnili zástupci jednotlivých ochotnických souborů z Daruvaru a jeho okolí, zástupci České besedy v Daruvaru, předsedkyně svazu Čechů v Republice Chorvatsku paní Lenka Janotová, členky redakce a vydavatelství JEDNOTA paní Vlatka Daňková a Věra Bartošová na straně jedné a zástupci Divadelního souboru VOJAN z Libice nad Cidlinou s režisérem Vladimírem Dědkem na straně druhé. Dohodu podepisovala předsedkyně divadelní rady paní Jiřina Staňová a já z titulu funkce místopředsedy svazu Divadelních ochotníků.

V dohodě se Svaz českých divadelních ochotníků zavazuje poskytovat v rámci svých možností Svazu Čechů metodickou pomoc vlastními lektory či lektory dalších organizací a institucí, dramaturgickou pomoc předáváním divadelních textů a odbornou literaturu, vzdělávací pomoc nabídkou účasti na akcích SČDO, na našich národních přehlídkách či při jiných vhodných příležitostech.

Na druhé straně Svaz Čechů bude předávat SČDO informace o své činnosti a akcích v oblasti ochotnického divadla, loutkového divadla a uměleckého přednesu, a poskytovat vlastní metodické materiály, odborné publikace a pod.

Chceme-li tedy poznávat, dovolte trochu zalistovat v knize „Češi v Chorvatsku“ profesora Josefa Matuška, kterou jsem při této příležitosti dostal darem. Profesor Josef Matušek /1920

KUKÁTKO DO SVĚTA

v Končenicích/ tuto historickou studii zpracoval při příležitosti 50. výročí nepřetržité činnosti Svazu Čechů v roce 1994.

Cituji:

„Ani značná zeměpisná vzdálenost, která dělila české země od chorvatských, a v dobách bez silnic a dopravních prostředků se zdála být ještě větší, ani státní hranice neznemožnily historické a kulturní styky obou národů. Od severu k jihu a také v opačném směru vedly obchodní cesty, tudy se ubírali věrozvěsti a jejich žáci, tudy vedly cesty od středomoří ku Praze. Obě země a jejich národy sblížovala příbuzná řeč. Styky se prohloubily, kdy obě země byly součástí jednoho státu Rakouska-Uherska.

Chceme-li ověřit první styky českochorvatské a vyhledat první české přistěhovalce v Chorvatsku, musíme hledat na počátku druhého tisíciletí, kdy roku 1094 založil uherský král Ladislav v Záhřebu první biskupství a prvním biskupem se stal Čech jménem Duch. Tímto letopočtem začínají dějiny stěhování Čechů na jih.

Největší příliv Čechů do Chorvatska lze podle profesora Matuška najít podle záznamů ve farních matrikách v osmnáctém a devatenáctém století. První čeští přistěhovalci patřili k nejchudším vrstvám obyvatel. Jen málokterý z nich si přivezl sebou vůz, pluh, koně nebo krávu. Přistěhovalci z druhé poloviny devatenáctého století byli již zámožnější a snažili se nakoupit pozemky, neboť hlad po půdě si přinesli z domoviny. Zřídka kdy se stávalo, že přistěhovalci pocházeli z jedné obce nebo z jednoho okresu a že se vydali na cestu najednou, stmelovali se v jeden celek, v němž se ztráceli jejich povahové vlastnosti a jazykové odlišnosti.

Již koncem 18. století a v první polovině devatenáctého je možné setkat se ve městech severního Chorvatska s českou inteligencí. Každý z nich si však žil pro sebe, národní uvědomění ještě spalo. Situace se začala měnit v době národního probuzení v Čechách a ilýrského hnutí v Chorvatsku. Velkým mezníkem byl rok 1848, kdy se několik českých revolucionářů zachránilo útekem před policií do Záhřebu, kde měli pocit jistoty. Pozornost českých politiků, novinářů a spisovatelů se začala obracet na Chorvatsko a život v něm. A tak se začínaly vytvářet podmínky k usazování dalších osadníků v Záhřebu a dalších městech.

Po období všeobecného národního nadšení a ideje slovanské vzájemnosti nastoupila Bachova tvrdá policejní ruka, ale ani ta nezastavila stěhování do Chorvatska, naopak spíše je urychlila. Poslední období stěhování Čechů do Chorvatska pak začalo po roce 1918.

Velký význam pro kolonizaci českých kulturních, vědeckých a hospodářských pracovníků měl neustálý a rychlý vznik a rozvoj institucí a škol v posledním čtvrtletí minulého století a začátkem století dvacátého. Nejvýrazněji se to projevilo ve stále přítomnosti českých hudebníků a českých divadelních umělců.

Sledujeme-li život českých intelektuálů, přesvědčíme se, že v některých oborech dosáhli mimořádných úspěchů. Například jako divadelníci, operní pěvci, hudebníci, učitelé, profesori vysokých škol a uměleckých akademií, rektori, novináři, ale i řemeslníci. Zvláštní skupinu tvořili ti, kteří se při své každodenní práci věnovali a věnují také nezištné práci v českých spolcích.

Jednou z nich je Jiřina Staňová, rozená Svejdomá, předsedkyně Divadelní rady Svazu Čechů v Republice Chorvatsku. Narodila se v Karlových Varech, kde absolvovala Střední všeobecně vzdělávací školu. Ve studiích pokračovala na Karlově univerzitě. Studovala zde archivnictví a pomocné vědy historické. Po ukončení studia pracovala v Okresním archivu v Karlových Varech. Za studií v Praze se seznámila s Jindřichem Staňou, za něhož se provdala a v roce 1972 se odstěhovala do Daruvaru v Chorvatsku. Tam nastoupila jako novinářka v novínovém vydavatelství JEDNOTA Svazu Čechů. Od roku 1992 je pověřena funkcí ředitelky a hlavní redaktorky tohoto vydavatelství. Jako členka České besedy v Daruvaru nastudovala několik desítek divadelních inscenací s českými divadelními soubory. Absolvovala soustředění Kursu praktické režie na národní přehlídce venkovských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou a na Jiráskově Hronově. Po několikaletém pobytu v Daruvaru začala psát verše i drobnou prózu humoristického zaměření se satirickým podtextem. Pro potřeby českých divadelních souborů přeložila do chorvatštiny několik divadelních her.

Vlastimil Ondráček

„Divadelní ochotníci s profesionální úrovní soustředění kolem divadelního spolku VOJAN z Libice nad Cidlinou vám předvedou koncert pro pět herců. Strávíte hodinu a půl naplněnou jejich hereckým uměním a vašim smíchem.“ ... „Divadelní spolek VOJAN z Libice nad Cidlinou začal své divadelní turné v Chorvatsku v Rijece ... Představení bylo senzační. Předseda výboru pro otázky národnosti města Rijeky se musel třikrát přesvědčovat, že jde opravdu o amatéry, zatím co jedna paní ujišťovala besední předsedkyni Fanyňku Husákovou, že sice český neumi, ale všemu v divadle rozuměla ... Podle posledních zpráv před uzávěrkou listu i v Záhřebu dopadlo hostování souboru VOJAN na výbornou.“

(JEDNOTA - týdeník českých krajanů v Chorvatsku)

S THÁLIÍ V CHORVATSKU

Začátkem listopadu se uskutečnil s podporou Ministerstva kultury, IPOS-ARTAMA a českého střediska AITA/IATA, zájezd libického divadelního spolku VOJAN do Chorvatska. Náš soubor byl hostem Svazu Čechů v republice Chorvatsko a Českých besed v Rijece, Záhřebu, Končenicích, Bjelovaru a Daruvaru. Během sedmi dní jsme se hráli na pěti místech pro více než tisíc diváků komedii Františka Ferdinanda Šamberka, V. Senta a K. Šaška **Blázinec v prvním poschodí**.

Cesta Vojanu začala v pátek 8. listopadu 1996 v Neratovicích na ochotnické přehlídce „Podzimní divadelní večery“. Hned po představení nás čekala noční cesta jižní Moravou a Rakouskem. Bohatě osvětlená Vídeň zůstává za námi a my se v ranních hodinách blížíme k rakousko-slovenským hranicím. Ač je autobus vrchovatě naložen rekvizitami, kostýmy, osvětlovací a zvukovou technikou, probíhá celní odbavení bez problémů a my vjíždíme do hornatého Slovinska. Po dálnici míjíme hlavní město Lublaň a blížíme se k chorvatským hranicím. V sobotu 9. listopadu odpoledne nás vítá Chorvatsko teplým, téměř letním, počasím. Z kopců sjíždíme do největšího chorvatského přístavu Rijeky. Rádi bychom se šli přivítat s nedalekým mořem, které má nádhernou modrou barvu jako nebe nad ním. Čekají nás však již zástupci zdejší České besedy a Svazu Čechů v republice Chorvatsko. Přivítání je velice srdečné a bezprostřední, všichni cítíme, že jsme přijeli mezi přátele.

Svaz Čechů v republice Chorvatsko je centrální organizací zdejší české menšiny. Byl založen již v roce 1921 a za více než sedm desítek let prošel mnoha proměnami. Po druhé světové válce byla krajanská činnost plně obnovena v roce 1944. Svaz organizuje především kulturní a společenský život české menšiny. Mezi jeho aktivity patří již více než padesát let vydávání týdeníku JEDNOTA.

Po výborném obědě jsme v místním klubu železničářů postavili scénu, nasvítili ji a ozvučili tak, aby byla náležitě připravena k večernímu představení. Mezi česko-chorvatským publikem, které zaplnilo hlediště, byl i poslanec chorvatského sněmu za českou a slovenskou menšinu S. Nj. Stárek. Atmosféru před i při představení natočila záhřebská televize. Vystoupení shlédlo přes 150 spokojených diváků a odměnilo ho dlouhým potleskem. Program večera, jak zde bývá zvykem, pokračoval společenskou a taneční zábavou. Ke slovu přišel i český folklór, především národní písničky. Mezi tím si nás noví přátelé po dvojicích rozvezli do svých domovů.

Neděle 10. listopadu byla ve znamení prohlídky přístavu, historického centra Rijeky a Opatije. K večeru se opět rozjíždíme s přáteli do svých dočasných domovů, kde nás čeká bohaté pohoštění a odpočinek.

V pondělí 11. listopadu opouštíme chorvatské pobřeží a míříme do hlavního města, Záhřebu. Provází nás opět krásné počasí, kterého jsme si doma příliš neužili. Náš autobus parkuje v sousedství gotické katedrály sv. Štěpána, neboť Česká beseda sídlí v samotném centru města bez možnosti zaparkování. Po tradičním milém přivítání si půjčujeme na tržnici vozík a chtít nechť převážíme obsah autobusu na naši zdejší scénu. Malé jeviště nás

nutí trochu improvizovat, nicméně vše se daří a po představení nás odměňuje sál záhřebské České besedy dlouhým potleskem.

Po představení se opět setkáváme s novými přáteli. Na stole se objevuje místní specialita zvaná sarma (mleté maso pečené v zelných listech). Na prohlídku Záhřebu nám kvůli nabitému programu bohužel nezbyvá čas. Loučíme se s nejstarší chorvatskou českou besedou a nastupujeme k noční cestě do Daruvaru, hlavního českého krajanského střediska v Chorvatsku.

Daruvar - před více než dvěma tisíci lety věhlasné římské patricijské lázně, později důležitý strategický bod osmanské říše, nyní zemědělsko-průmyslové středisko Bjelovarsko-bilogorského županství. Léčivé minerální prameny pomohly udržet tradici lázeňství dodnes (minerální bahno a termální prameny jsou využívány především při rehabilitaci). Lázeňskému komplexu dominuje hotel Termal, špičkově vybavený pro léčbu pohybového ústrojí. V roce 1840 byl založen v Daruvaru pivovar. Dnes zásobuje široké okolí chutným světlým daruvarským „staročeským“ pivem.

Současnost Daruvaru je silně poznamenána nedávnou občanskou válkou, která tuto oblast Slavonie zasáhla na podzim roku 1991. Stopy po bojích jsou patrné dodnes. Poničené omítky domů, ploty a komunikace jsou dokladem bojů na obranu města. Domy, ploty i silnice se ale opraví - nesmazatelné stopy však zůstanou v duších těch, kteří bratrovražedné útrapy přežili. Nesmyslný nacionalismus vytvořil ze sousedů, ze spolužáků nepřátele na život a na smrt a postavil je se zbraní v ruce proti sobě. Je na místě připomenout, že v těch časech naše země krajanům pomohla. Především dětem a jejich maminkám. Některá rekreační či zdravotní střediska se stala jejich dočasným domovem.

DS Vojan Libice nad Cidlinou / Blázinec v prvním poschodí (Jaroslav Vondruška a Slávka Hubačiková)

Foto: Jiří Chlum

Ještě po letech je zde cítit upřímnou vděčnost za tuto pomoc.

Daruvar má dnes dva památníky svým padlým obráncům. Ten starší z nich utváří partyzány, kteří položili své životy během II. světové války. Ten nový připomíná obránce, kteří zahynuli při podzimních bojích v roce 1991. Mezi padlými bylo i nemálo krajanů českého původu.

Noci se tedy nyní blížíme do míst, odkud přišlo milé pozvání k našemu turné. Jedeme tam, kde probíhaly první boje občanské války. Soubor je ubytován ve stylovém hotelu Belise na náměstí krále Tomislava. Oficiální přijetí ve Svazu Čechů v republice Chorvatsko je naplánováno na úterní dopoledne. Setkáváme se na něm se současnou předsedkyní svazu Lenkou Janotovou a s dalšími představiteli svazu. Ta nám vypráví o jeho péči o kulturní a společenský život české menšiny, o tom, jak pomáhá řešit problémy, jež přináší každodenní život. Hovoříme také o plánech do budoucnosti, o soužití s chorvatským národem i o pomoci ze staré vlasti. Spolkový život české menšiny představuje zejména ochotnické divadlo, činnost pěveckých, hudebních a tanečních souborů.

KUKÁTKO DO SVĚTA

rů, pravidelné pořádání dožinek a divadelních přehlídek.

Spojení s bývalou vlastí je znát na každém kroku. Cítíte je při prohlídce stálé expozice o historii osídlování a pronikání Čechů do těchto končin, při návštěvě mateřské školy, jež nese jméno Ferdý Mravence. Nezapomenutelným dojmem na nás zapůsobila návštěva české školy J. A. Komenského, patříci mezi nejlepší školy v celém Chorvatsku. Působí zde několik zájmových sekcí a pěvecký sbor. Skvělou úroveň má školní časopis Naše jaro.

V úterý podvečer je uzavřena dohoda mezi Divadelní radou Svazu Čechů v republice Chorvatsko a Svazem českých divadelních ochotníků o kolektivním členství chorvatských ochotníků v SCDO. Tato oficiální událost byla opět zaznamenávána kamerou televizního studia Bjelovar.

Další den jsou do studia daruvarského rádia pozváni ing. Jaroslav Vondruška - předseda spolku Vojan, Vladimír Dědek - režisér představení a Vlastimil Ondráček - místopředseda SCDO. V půlhodinovém vysílacím bloku se hovoří o ochotnickém divadle v Libici n. C., o práci na realizaci inscenace i o podepsání dohody. Poté odjíždíme do obce Končevice nedaleko Daruvaru, kde žije více než 50% obyvatel českého původu. K dobré náladě přispělo opět milé přivítání, neformální přátelská beseda se zástupci obce a řízná končevická dechovka. Naše vystoupení zde sledovalo asi 200 diváků. Neopakovatelná atmosféra pohody a vzájemných sympatií, to je dojem z naší „končevické mise“. Ve čtvrtek dopoledne využíváme možnosti navštívit daruvarský termální bazén a odpoledne odjíždíme do župního města Bjelovar. V domě České obce nás čeká již čtvrté vystoupení, na kterém nechybí štáb chorvatské televize. Bohužel, ve zdejších sále není jeviště, nezbyvá nic jiného než improvizovat a připravit hrací prostor na sále. V Bjelovaru není ochotnický spolek, přesto se po vystoupení rozvinula zajímavá diskuse o divadle a bohatém kulturním životě zdejších krajanů.

Poslední den našeho pobytu v Chorvatsku se nám věnuje poslanec chorvatského sněmu Seliša Njegovan Stárek. Odjíždíme do míst které nedávno postihlo válečné běsnění. Asi 20 km od Daruvaru leží městečko Pakrac. Snad nikdy nezapomeneme pohled na rozstřílené a vypálené domky, stopy po minometné a dělostřelecké palbě jsou prakticky všude. Nechce se věřit, že to co jsme znali jen z televizního zpravodajství, je náhle před našima očima. Život se však vrací i sem, stejně jako do rozstříleného městečka Prekopakra. Český národní dům je zde zcela zničen, nicméně vedle vyrůstá pomalu od základů nový. Stejně neštěstí postihlo i lázně Lipik, známé chovem slavných lipicánů. Naš průvodce, pan poslanec Stárek, patřil k organizátorům obrany těchto míst a z jeho trpkých vzpomínek bylo cítit, že zde prožil nejhorší chvíle svého života.

Daruvarský Český dům v ulici TGM je centrem místního krajaného kulturního a společenského života. Tady hrajeme poslední představení. První diváci přicházejí dlouho před začátkem. Zidle nestací zájmu a tak je nutné přinést další. Více než tři stovky diváků vytvářejí krásnou atmosféru, několikrát přichází i potlesk na otevřené scéně. Srdečnost a neformálnost besedy po představení, již se zúčastnila velká část místního divadelního spolku, zástupců města, České besedy a vydavatelství Jednota, učinila z našeho posledního vystoupení výjimečnou společenskou událost. Poznali jsme, že o české ochotnické divadlo je tady velký zájem. Na setkání jsme měli možnost hovořit nejen o režijní práci Vladimíra Dědka na naší hře, ale i o práci s ochotníky v Daruvaru a okolí. Ani v době našeho pobytu nezahálel a s daruvarskými ochotníky pilně zkoušel hru L. Stroupežnického Naši furianti. Premiéra inscenace je naplánována na letošní rok. Tento režisér působí mezi krajanu už čtvrtou sezónu a jeho práce má velký význam. Podmínky, ve kterých se realizují tamní ochotnická představení jsou daleko obtížnější než u nás. S výjimkou Daruvaru se jedná o technicky zcela nevybavená jeviště. Doufáme, že se tyto prostory budou postupně vybavovat potřebnou jevištní technikou.

Co dodat na závěr? Vše, co jsme prožili za oněch sedm dnů strávených v Chorvatsku, předčilo očekávání. Všude jsme poznali mnoho milých, pozorných a pohostinných lidí, kteří si vážili toho, že mají český původ. Díky jim se tady udržuje živý český jazyk a kultura. Za vše jim patří poděkování a přání, aby se jim práce v této oblasti i nadále dařila.

Milan Čejka, Ing. Jaroslav Vondruška

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

NABÍDKA z II. dílu
Katalogu her českých
autorů, který právě vychází

Lev BLATNÝ - Kokoko-dák!

Tuto výstřednost o 3 jednáních napsal autor v r. 1922. Má 14 mužů a 7 žen + komp. Velké role: Milostpán; Franc, Jelimánek, Zrzoun, Pepek, toho času trhaní; Cilka, falešná poběhlice; Milostpani; malé role: služka Mary, Kuchařka, Vřeštitvá žena z 1. Poschodí, Klidný pán, 1. Strážník, 2. Strážník, Policejní komisař, Rozčilený pán, Nestranný pán, Basový žurnalista, Tenorový žurnalista, Paní domovnice, Učeň, Mlékařka. Malé role možno zdvojit. Dekorace jsou 2: pusté místo se stromem za městem, ulice s patrovým domem č. 5. Příběh se neděje v naší republice.

Defraudant Franc, který byl původně odsouzen k pěti a posléze díky své výmluvnosti jen ke dvěma letům vězení, si po propuštění na svobodu umínil, že musí dosáhnout zrovnoprávnění zločinu ve společnosti, protože nebyť zločinu, nezřídily by dobře situované vrstvy společnosti řadu institucí, funkcí a zařízení, z nichž jsou živý - např. soudy, armáda, úředníky, zřízení, hlídače, četnictvo, policii, ale i klíče, zámky, nedobytné pokladny, mříže atd. Zločinci kradou a loupi a dobře situované vrstvy, inspirovány duchem zločinu, dělají totéž, ale říkají tomu vznešené obchod nebo průmysl a ty, kteří je inspirovali, zavírají do vězení. Proto je třeba, aby měl zločin své zastánce a to i v parlamentě, ale musí to být vyskolení a vyvíčení příslušníci dobře situovaných vrstev, aby se vůbec mohli do parlamentu dostat a stát se účinnými obhájci neprávem utlačovaného práva zločinu. Veden touto ideou, rozhodne se Franc najít a vyvíčet takového obhájce zločinu. Spojí se s partou tří zlodějů - Zrzounem, Pepkem a Jelimánkem, slíbí jim, že bude dbát na to, aby byli za svou spolupráci řádně odměněni, ovšem, budou-li dbát jeho příkazů, a dá se do realizace svého plánu. Na osamělém a pustém místě za městem přepadne Franc s holí v ruce v noci dobře situovaného pána v cylindru. Upozorní ho, aby zanechal záludného přemýšlení, jak se z této situace nějakou fintou dostat, a ujistí ho, že ani on, ani jeho tři kumpáni, kteří se nenadále vynoří ze tmy, nejsou nějaká lupičská banda, ale že se o pána dobře postarají a umožní mu být hostem v království lumpů, lotrů a vyvrhelů, stejně jako jsou oni hosty v navoněné říši ctností dobře situovaných lidí, kde vládne uplácaná morálka. Obklopen třemi zloději vyslechne pán Francovo zdůvodnění, proč byl přepaden a obviněn Franc, že je buď pomatený nebo politicky zaujatý příslušník strany, která prohrála volby. Jenže Francovi kumpáni mají už dost abstraktního mluvení a když se objeví fešná poběhlice Cilka, která v pánovi pozná muže, který jí už několikrát mlsně sledoval, nedají se zadržet a s letmým Francovým souhlasem prošacují pánovy kapsy. Ovšem úlovek je mizerný - pár stovek a klíče - a trojice se netají svým zklamáním. Aby zachránil situaci, prohlásí Franc, že dokud nebudou jeho kumpáni dostatečně odměněni, nemůže pokračovat v realizaci svého plánu. Pán slíbí, že když mu vrátí klíče, které jsou od pokladny, pošle jim z domova peníze, ale Franc rozhodne, že Jelimánek se s klíčem vypraví za pánovou manželkou a peníze přinese. A zatím co Franc s ostatními dvěma budou sledovat, jak Jelimánek plní daný úkol, bude Cilka hlídat pána, než se všichni vrátí. Poté, co pán s Cilkou osamí, projevuje se u něj chování jakýsi nepokoj; přeshlape, vzdychá, pak vyzná Cilce lásku a naslibuje jí hory a doły, jen, aby ho pustila. Ale Cilka je neoblohmá, vytasí revolver a přinutí pána kleknout si a modlit se. - Jelimánek se dostavil k domu, kde pán bydlí, a vyzval jeho manželku, aby vyšla na ulici. Tam jí předal klíč od pokladny a oznámil pánovu žádost, aby mu z pokladny přinesla 5000. On je odnese pánovi, který se dostal do nesnázi. Jenže Jelimánkovo počínání vzbudí v milostpani podezření a proto pošle služku pro strážníka. Jelimánkův rozhovor s milostpaní před domem upoutá pozornost nájemníků, kteří otevřenými okny pozorují, co se děje a komentují to způsobem, který se stále více podobá kdákání slepic. Přivolaný strážník Jelimánka zatkne a právě v tom okamžiku, kdy se před domem objeví i Franc s Pepkem a Zrzounem. Aby Jelimánkovi pomohl z nesnázi, odpoutá Franc svým proslavem pozornost od Jelimánka k neznámému pánovi, kterého demagogicky obviní, pak pošle dav proti policii - mezi tím Jelimánek uteče - a když se dav vydá na cestu k parlamentu demonstrovat proti policii, uteče i strážník, ale za Jelimánkem. - Franc s Pepkem a Zrzounem se vrací k Cilce, která stále hlídá pána. Jejich návrat byl vlastně bezhlavým útekem z místa Jelimánkovy absolutní prohry. Franc chápe, že si k realizaci svého plánu vybral zcela neschopné spolupracovníky a proto se jeho plán zhroutil, ale také proto, že zapomněl na jedno: systém a metoda musí vše proniknout, v systému a metodě je spása! A s touto novou myšlenkou a v póze krajního znechucení nad neschopností zvolených spolupracovníků Franc odchází. Velení se ujímá Pepek, rozružený na pána, že neposkytl kýžený odměnu. A pod jeho velením seberou pánovi cylindr, plášť, kabát, vestu a nakonec i kalhoty, přivážou ho ke stromu, Zrzoun mu nad hlavu pověsí cedulku a pak všichni tiše zmizí, když mu před tím slíbili, že mu sem někoho pošlou, kdo ho odváže. Pán volá na všechny strany a přiláká kolemjdoucího učně, který je zprvu ochoten ho odvázat, ale když si přečte cedulku, uteče. Ani dva kolemjdoucí strážníci pána kvůli cedulce neosvobodí, naopak, dojdou pro komisaře, aby vše vysvětlil na místě. Pán neví, co na cedulce napsáno a stále prosí, aby ho pustili, ale marně. S komisařem Švihnožkou se přiznává i houf novinářů a chodců. Komisař si přečte cedulku a místo vyšetřování udělá lapidární závěr: "Milostpán je lump". Na cedulce je totiž napsáno: Tento nemravný svedl mou ubohou sestru. Jenže pak přivede strážník Jelimánka a ten prohlásí milostpána za nevinného a sebe za viníka. Přivezená milostpaní to potvrdí a novináři si opravují své poznámky, že pán není lump a kdákají při tom jako slepice. Strážník s komisařem odvádějí Jelimánka, který se jim vysklebuje a kdáka jako slepice. Milostpaní odvažuje pána, který je na konci svých sil. Nevýdržel to a podělal se.

Vilém WERNER - Lidé na kře

Komedii z první republiky o 3 dějstvích napsal autor v r. 1936. Má 7 mužů a 5 žen. Velké role: Václav Junek, středoškolský profesor (60 let); Anna, jeho žena; Ing. Zdeněk Junek, jejich syn (32 let); MUDr. Pavla Junková, jejich dcera (29 let); Jirka, jejich mladší syn (19 let); Hanča, jejich mladší dcera (18 let); střední role: Teta Mäli, sestra prof. Junka, MUDr. Vladimír Řípa, Frank Pavelka, filmový

režisér, JUDr. Koudelka, mistrův osobní tajemník, Franta Cikán, fotbalista a Jirkův kamarád, Barča, služka. Dekorace je jen jedna: obývací pokoj.

Po více jak roční pauze navštíví profesora Junka jeho sestra Málí. Je to bohatá vdova, která nesešší profesorovu ženu Annu, protože ji považuje za venkovskou husu. Přišla profesorovi oznámit, že už nebude podle přání svého nebožtíka muže přispívat měsíčně pět sty korunami na profesorovy čtyři děti, protože oba starší sourozenci Zdeněk a Pavla vystoupili z církve. Jako věrná katolička nebude podporovat neznabožky. Pro profesora je to rána, v dobách hospodářské krize uživil šestičlennou rodinu z jednoho ubohého platu je velmi těžké. Nejstarší syn Zdeněk je inženýr, ale už dva roky nemůže sehnat práci, a nejstarší dcera Pavla, doktorka medicíny, pracuje v nemocnici za stravu a minimální plat. Jsou to dospělí lidé a profesor respektuje jejich rozhodnutí. A tak se Málí s bratrem rozejde ve zlém. Krátce nato se rodina schází k večeři a profesor vyřizuje aktuální problémy. Kárá Zdenka a Pavlu, že mu neřekli o svém úmyslu vystoupit z církve. Zdeněk se přiznává, že pro stálé marné shánění zaměstnání na to zapomněl. Zlobí se na mladšího syna Jirku, který je také bez zaměstnání, že místo, aby doprovázel mladší sestru Hanču na filmové exteriéry, jel do Drážďan s fotbalovým mužstvem S. K. Hvězda, jehož je voleným kapitánem, a přijel se zraněným kolenem. Navíc se profesorovi nelíbí obhroblá společnost klubu, nelíbí se mu také, že Jirka má děvče, které mu dává peníze a Jirka si je bere. Jirka se hájí otázkou: Co má dělat, když sám nemá ani korunu? Ani Hanča neuděle kárnému koberci. Profesorovi se nelíbí, že na oněch exteriérech přenocovala v místním hotýlku v jedné místnosti s mužem. Hanča vysvětluje, že to byl filmový režisér Frank Pavelka, který s ní bude točit film, pokud ovšem sežene sponzora s 200 tisíci na náklady toho filmu. Doporučila mu tetu Málí, která má peníze. Musí přece pomáhat shánět peníze, když má teď naději, že bude filmovou hvězdou. Nechce přece věčně mlátit u soudu do stroje. Už jen nesešší se profesor zeptá Pavly, jestli si tím pádem, co s ním chodí, a kterého on nezná, má vážnou známou. Dozví se, že Pavla toho pána - je to její kolega z nemocnice MUDr. Řípa, nepokládá za svou lásku. Profesor je ze svých dětí nešťasten, jejich morálka naprosto neodpovídá jeho staromódním kritériím. Cítí, že i ony jsou nešťastné, ale je bezradný jak jim pomoci. Asi po čtrnácti dnech, kdy je profesor pravidelně služebně mimo dům, navštíví Jirku, který má zraněné koleno v sádře, místopředseda S. K. Hvězda Franta Cikán. Přinese mu noviny s článkem, v němž je Jirka chválen jako mladý talentovaný hráč, kterého by si měl všimnout některý z oficiálních klubů. Upozorní ho také na inzerát, v němž nabízí S. K. Kladno mladému talentovanému fotbalistovi místo účetního příručího, a radí, aby Jirka na ten inzerát odepsal. Franta uteče před Hančou, jejíž chování se změnilo v přezíravost filmové hvězdy světového formátu. Má totiž úspěch: přiměla matku, aby se udobřila s tetou Málí a tím podpořila tetinu ochotu přispět na náklady filmu, představila Franku Pavelku matce a dozvěděla se, že příští den podepíše smlouvu, za týden začne točit a za dvacet dní bude mít dvacet tisíc v kapse. Rozhodla se, že s opisováním u soudu praští, a když ji otec nedovolí filmovat, odstěhuje se. Ukáže se, že tyto úspěchy mají také stinné stránky: honorář bude jenom 10.000 a z toho devět padne na kostýmy, které si musí hradiť, a teta Málí dá jen 100.000, těch druhých 100 dá jiný sponzor, ale Hanča se s ním musí seznámit a hlavně se mu zalíbit, jinak její roli dostane jiná sponzorova favoritka. Hanča chápe, že každý začátek je těžký a že se musí snažit, ale profesor nechápe proč se Frank nehodlá s Hančou oženit, když s ní spí, a chce dát Frankovi pár facek. Hanča s matkou tomu zabráni a Hanča navíc Franka odprosi. Frank ji odpustí, že má otce, který modernímu životu vůbec nerozumí, a dokonce slíbí, že se pokusí najít Zdenkovi místo. Onen sponzor, kterému se Hanča musí zalíbit, je totiž hlavním akcionářem chemický v Liberci. Mezi tím si Zdeněk sehnal přímluvce, který by pozítří navrhl novému ministru zdravotnictví Peterkovi Zdenka k přijetí na místo v Ústavu pro výzkum potravin. Podmínkou je, aby Zdeněk i profesor vstoupili do politické strany, jejímž členem je i ministr. Zdeněk už to udělal, ostatně je to čtvrtá strana, do které vstoupil, a vrátil se i do církve. Profesor hodnotí Zdenkovo jednání jako hanebné, ale Zdeněk je ochoten spáchat třeba i zločin, aby získal zaměstnání a zbavil se pocitu přebytečnosti. Profesor tedy přihlášku podepíše a slíbí napsat osobní dopis ministrovi, který byl v mládí jeho přítelem a pro kterého kdysi něco důležitého vykonal. Uplynulo zase pár dní. Jirka dostal na inzerát S. K. Kladno místo účetního příručího v Rolnickém pivovaru za sedm set měsíčně plus 30 korun za každý zápas, za vyhraný 50 a za každý gól stovku. Hanča se stala sponzorovou milenkou, roli dostala, už i filmování dokončila, ale doma řekla, že stále filmuje a aby nemusela dojíždět, bydlí zatím na Barrandově. Profesor dostal oznámení, že musí odejít do penze a uvolnit tak místo mladším. To znamená utáhnout si řemen ještě více, odštěhovat se do menšího bytu na periferii Prahy, kde jsou činže lacinější, svítit petrolejem a každou korunu desetkrát obrátit. Když se dozví o Jirkově zaměstnání, trpce poznamená, že dřív nemusel příručí umět kopat, ale musel umět počítat, krásně psát, být spolehlivý a vytvářel. Profesora navštíví ministrův osobní tajemník a vyřizuje odpověď na dopis, který profesor ministrovi poslal. Zdeněk místo v Ústavu dostane. Tajemník přišel ovšem také zkontrolovat, zda profesor skutečně vstoupil do ministrovy strany a má-li už legitimaci. Profesor se vykáže legitimací, ale jiné strany, z níž je patrné, že před týdnem zaplatil příspěvky až do konce roku. Nemáje skřípec, který v rozčilení z tajemnickovy návštěvy kamsi založil, hmlí po nepravé legitimaci a zmařil tím možnost Zdenkova zaměstnání. Zatím, co se zničený profesor odesel nalokat čerstvého vzduchu, přišel Pavlin kolega z nemocnice MUDr. Řípa požádat Pavlu o ruku. Přinesl Pavle zásnubní prsten s briliantem a perspektivou blahobytne budoucnosti. Otevírá si totiž soukromou gynekologickou ordinaci a Pavla je pro něj ideální partnerkou, která na spojením s ním, vzhledem k množství jeho známostí, rozhodně neprodeje. Pavla ho odkáže na druhý den, kdy mu večer dá odpověď. Přichází i Hanča, přepychově oblečená, sebevědomá a ještě více přezíravá. Má už další smlouvy na dva filmy za trojnásobný honorář a pro Zdenka zaměstnání v liberecké továrně na umělé tuky. Zaradil to její sponzor, nyní filmový producent a velmi bohatý pán, jehož, jak se Hanča uřekne, se bude držet. A zatím co se všichni přestěhovali do kuchyně na kafe, oznámí Pavla vrátivšímu se profesorovi, že se provdá za Řípu, přesto, že ho nemá ráda. Profesor ji nebrání, ale hodnotí její rozhodnutí jako bankrot, vyměnila své ideály za blahobyt po boku manželky andělíčkáře. I ji strhl proud, stejně jako Hanču, která se dere nahoru přes postele vlivných a bohatých, i Zdenka, který se dostává nahoru díky protekci. Jirka se vyjádří, že tatínkovy názory mají vousy až po pás. A profesor předvádí svým dětem, jak si ty vousy pomyslně střihá, přerouje se v docela jiného člověka a místo dramatu se koná happy-end. Všechno dopadlo výborně. Z trapné situace vysvobodí přítomné Řípa, který si tu zapomněl rukavice. Je přijat jako člen rodiny i jeho vyzvání, aby to šli oslavit. Profesor se svou ženou osaměl. Matka je spokojená, že to dobře dopadlo. A profesor teď pronášel nahlas své myšlenky: jeho děti plují na kře, unášené bouří do Golského proudu. To znamená, že křa pod nimi roztaje. Kde jsou lodi, které by je mohly zachránit? Ty lodi mají divná jména - Víra v člověka, Víra ve smysl obětí, Víra ve spravedlnost, Víra ve víru. Jen přijedou-li včas... Bože, odpusť jim naše viny. Es - ó - es!

NABÍDKA DIVADELNÍCH PŘEDSTAVENÍ

(Údaje uvedené pod kontaktní adresou vyjadřují: hrací prostor a jeho minimální rozměry + informaci o tom, zda lze inscenaci uskutečnit ve venkovních prostorách /minutáž představení + údaj o přestávce /minutáž minimálního potřebného času na přípravu představení /minutáž minimálního potřebného času na bourání /počet zúčastněných osob /cena za 1 km jízdy, nebo způsob dopravy /cena účtovaných nákladů na představení /technické požadavky, jsou-li jaké).

• Aldo Nicolaj: Unos v Neapoli

(činoherní komedie pro dospělé, rež. František Mikeš)

Divadelní spolek Máj Praha, kontakt: Fr. Mikeš, P. Svandý ze Semčic 3, 150 00 Praha 5, tel. 02-546159, 720958. Kukátkové jeviště 6x5m - lze hrát v exteriéru /95° s přestávkou /50°/15°/10/9,- Kč za 1 km/1.500,- Kč nebo dle dohody/.

• Iva Peřínová: Pohádka do dlaně

(činoherní hra pro děti od 4 do 8 let; rež. Magda Mikešová)

Divadelní spolek Máj Praha, kontakt: Ilona Nosková, tel. 02-21004460 nebo Jiří Cínkeis, Vinohradská 24, 120 00 Praha 2.

Kukátkové jeviště 6x4m - lze hrát v exteriéru /60°/90°/20°/12/12,- Kč za 1 km/1.500,- Kč nebo dle dohody /cívkový mgn. a světla/.

• David Bouška, Jiří Cínkeis: Druhé setkání První iniciativy blbejch

(činoherní komedie pro dospělé; rež. D. Bouška a P. Egert)

Divadelní spolek Máj Praha, kontakt: Ilona Nosková, tel. 02-21004460 nebo Jiří Cínkeis, Vinohradská 24, 120 00 Praha 2.

Kukátkové jeviště nebo poloaréna s výkryty 6x4m /70°/80°/5°/13/9-12,- Kč za 1 km/1.500,- Kč/světla, 3 stoly, 6 židlí/.

• A.P. Čechov, G. Gorin: Žena s pistolí

(činohra, 2 jednoaktové komedie pro dospělé a děti od 10let; rež. Ota Smrček)

Divadelní soubor Refektář Praha-Jinonice, kontakt: Dr. O. Smrček, K rovinám 538, 158 00 Praha 5, tel. 02-551253 (byť) nebo 24261161 (zam.).

Kukátkové jeviště nebo poloaréna 4x3m - lze hrát v exteriéru /70° s přestávkou/15°/10°/5/3,- Kč za 1 km/800,- Kč/ozvučení sálu, 1 stůl a 2 židle/.

• Petr Hromada: Královské slovo

(činohra, pohádková hra pro děti od 5 let i dospělé; rež. Fr. Mikeš)

Divadelní soubor Refektář Praha-Jinonice, kontakt: Dr. O. Smrček, K rovinám 538, 158 00 Praha 5, tel. 02-551253 (byť) nebo 24261161 (zam.).

Kukátkové jeviště 4x3,5m /70° s přestávkou/30°/15°/10/9,- Kč za 1 km/1.000,- Kč/ozvučení sálu/.

Vladimír Čapka, který zde nastudoval 79 divadelních premiér. (Svoboda-Tředomoravský deník, 9.12.1996)

ČESKÉ BUDĚJOVICE: Šestačtyřicetiletý František Zborník debutoval jako režisér profesionální scény - Jihočeského divadla v Českých Budějovicích inscenací Vančurovy Markéty Lazarové. Před více než deseti lety sklízel pod jeho vedením amatérský soubor Šupina z Vodňan obdiv z úspěšné jevištní adaptace právě tohoto titulu. Táž jako ze Šupiny je scéna Libora Erbana a hudba Josefa Čábelky, kostýmy Kristiny Novotné jsou konkrétnější a efektivnější. "Adaptace prózy je zachována asi ze sedmdesáti procent. Snažil jsem se, aby herci nebyli nijak vázání mou vzpomínkou na první inscenaci," říká režisér. (MF Dnes, 31.1.1997)

ČESKÝ TĚŠÍN (29. tis. obyvl., okres Karviná): Pět alternativních neprofesionálních divadelních souborů z ČR a Slovenska se prezentovalo na 3. ročníku festivalu Incident na hranici, který se konal v listopadu 1996 v Českém Těšíně. Pořadatelem festivalu byla Szmazova obec umělecká ve spolupráci s Kulturním a společenským střediskem Střelnice a Národním domem v polském Těšíně za finanční podpory MK ČR. (Moravský den, 12.12.1996)

HRADEC KRÁLOVÉ (100 tis. obyvl.): V Hradci Králové se v prosinci 1996 poprvé představilo nové Divadlo poezie, které chce poskytnout příležitost začínajícím autorům předstoupit před veřejnost. Kromě možnosti autorůské zpovědi divadlo také umožní poznat schopnost či zájem publika poslouchat poezii. Tato setkání „živou“ původní poezii se budou konat každou druhou středu v měsíci. Divadlo působí v budově Pedagogické fakulty VSP. Nápad k jeho založení se zrodil v redakční radě časopisu Prometheus, vydávaném na katedře společenských věd této královéhradecké vysoké školy. (Hradecké noviny, 16.12.1996)

HRADEK NAD NISOU (7000 obyvl., okres Liberec): V Hradku nad Nisou na Liberecku připravili na 6.-8.12.1996 jednu z největších přehlídek neprofesionálních divadel v Severočeském kraji s názvem Hradecký divadelní podzim. (Liberecký den, 22.11.1996)

BECHYNĚ (6000 obyvl., okres Tábor): Na dny 29.11. - 1.12.1996 bylo v Bechyni připraveno Faustování 1996 - Národní dílna loutkářských inscenací pro mládež a dospělé, spojená s dílnou tvořivého loutkářství. Do programu byly kromě představení neprofesionálních souborů z Bechyně, Prahy, Podivína, Zďáru nad Sázavou a dalších zařazeny tradiční diskoze. Akci uspořádal místní OS Tatrami ve spolupráci s MK ČR, IPOS ARTAMA Praha, Open Society Fund Praha, OkÚ Tábor, MěU a Kulturním domem Bechyně. (Městský zpravodaj Bechyně, č.11, 1996)

BRNO (388 tis. obyvl.): V Ústavu šlechticů v Brně byla 28.11.1996 otevřena výstava pod společným názvem Dům plný loutek. Šlo o projekt, v němž se oddělení dějin divadla a Dětského muzea v Moravském zemském muzeu spojily k realizaci 2 výstav. Vytvořily expozice rodinného loutkového divadla z veřejných i zapůjčených soukromých sbírek, která zachytily v co možná nejširším záběru celou etapu českého neprofesionálního divadla včetně firem, které pro ně vyráběly kompletní vybavení. Vystavené loutky poskytl depozitář domáčího muzea, brněnského Loutkového divadla Radost i současní výtvarníci či studenti brněnské Školy uměleckých řemesel. (Rovnost-Denik pro Brno, Blansko, Vyškov, Prostějov, Kroměříž a Zlín, 29.11.1996)

BRODEK U PŘEROVA (okres Přerov): Ochotnický divadelní soubor J.K.Tyla v Brodku u Přerova hraje nepřetržitě 43 let. Od svého vzniku odehrál 463 představení na 52 zájezdových místech. Vedoucím souboru je Ladislav Schwarzbberger a režisérem

CHRUDEM (24. tis. obyv.): V Chrudimi se 22. - 24.11.1996 uskutečnila přehlídka amatérských loutkářských souborů. Zúčastnilo se jí několik východočeských divadel, kterým se podařilo po všechny dny naprosto vyprodat hlediště. (*Hradecké noviny*, 25.11.1996)

JIHLAVA (52 tis. obyv.): Pod názvem Klicperáček začal v říjnu 1996 při DKO Jihlava s.r.o. pracovat dětský divadelní soubor, navazující na tradici Divadla mladých fungujícího při DKO v letech 1980 až 1990. Na konec dubna 1997 připravilo jeho 15 členů ve věku 7 - 10 let premiéru Sněhurky a sedmi trpaslíků. (*Jihlavské listy*, 14.1.1997)

JILEMNICE (okres Semily): MěKS v Jilemnici připravilo na dny 5., 8., 12., 16., 20., 27. a 30. března 1997 III. ročník divadelní přehlídky Březen - měsíc divadla. Bude na ní uvedeno 7 inscenací amatérských divadelních souborů: Semily - Prodaná nevěsta, Úpice - Jedno jaro v Paříži, Dobruška - Limonádový Joe, Čmukařův Turnov - Sedm trpaslíků a Sněhurka, Hronov - Slaměný klobouk, Hořice - C. K. polní maršál, Jilemnice - Komedie o Františku, dceři krále anglického, a o Honzíčkovi, synu kupce londýnského. (*red.*)

JÍLOVÉ U PRAHY (2.800 obyv., okres Praha-západ): Výstava spolkových a rodinných loutkových divadel byla 26.1.97 otevřena u příležitosti 150. výročí úmrtí loutkáře Matěje Kopeckého v Regionálním muzeu v Jílovém u Prahy. Expozice představuje na stovku českých a německých loutek z období od konce minulého až po šedesátá léta tohoto století. Většina exponátů je ze soukromých sbírek. Výstava v muzeu potrvá do 6. července. (*MF Dnes*, 17.1.1997)

LIBČANY (okres Hradec Králové): Obecní úřad v Libčanech na Králověhradecku připravil na listopad 1996 23. ročník loutkových amatérských divadel O cenu Matěje Kopeckého. Akce byla uspořádána ve spolupráci se střediskem amatérské kultury Impuls a Volným sdružením východočeských divadelníků. (*Hradecké noviny*, 23.11.1996)

LIBOCHOVICE (3600 obyv., okres Litoměřice): V roce 1996 slaví ochotnický Divadelní soubor Scéna z Libochovic na Litoměřicku 70. výročí svého založení. V prosinci při této příležitosti proběhl slavnostní večer, kde zástupci souboru přečetli blahopřejný dopis od MK ČR. (*Deník Litoměřická*, 9.12.1996)

LITOMĚŘICE (26 tis. obyv.): V Divadle K.H.Máchy v Litoměřicích byla 6.11.1996 zahájena výstava loutek, kterou její pořadatelka doplnila semináři pro pedagogy. Ti se na nich mohli seznámit s tvorbou loutek, které zpřístupní výuku dětí. (*Deník Litoměřická*, 6.11.1996)

LOUČEN (okres Nymburk): Po bezmála třicetileté odmlce obnovil svou činnost loučenských ochotnický soubor. 4. prosince 1997 se staronově utvořený třicetiletý kolektiv představil hrou pro děti Kaspárkův boj s čerty na jevišti místního kulturního domu. (*Nymbursko*, 12/96)

LOUNY (23 tis. obyv.): V Základní umělecké škole v Lounech vzniká nový literárně-dramatický obor, který zahrnuje především volné studium divadla, poezie a hudby. Původně bylo nové oddělení určeno pro děti předškolní a 1. a 2. třídy, přihlášly se však i starší děti, celkově ve věku od 4 do 15 let. Budou hrát pohádky a divadelní hry, učit se správnému dýchání a přirozenému chování. ZUS chce založením oboru navázat na tradici ochotnického divadla ve městě, která byla přerušena. V současnosti tu působí pouze spolek, sdružující se kolem Stálého loutkového divadla. I v něm budou děti

z literárně-dramatického oboru trávit některé hodiny výuky. (*Deník Lučan*, 9.1.1997)

LOUNY (23 tis. obyv.): V Lounech uspořádali 19. a 20.10.1996 setkání loutkářů pod názvem Raškovy Louny, které bylo vystoupením několika souborů. (*Deník Lučan*, 21.10.1996)

MEZIMĚSTÍ (okres Náchod): Na konec října a začátek listopadu 1996 v Meziměstí na Náchodsku 34. ročník přehlídky neprofesionálních divadel Meziměstské divadelní hry. (*Náš čas*, č. 43, 1996)

MORAVSKÁ TŘEBOVÁ (12 tis. obyv., okres Svitavy): Pod názvem Štronzo zorganizovali v Moravské Třebové na 9. a 10.11.1996 přehlídku jednoaktových her a divadla jednoho herce v provedení amatérských divadelníků. (*Právo*, 6.11.1996)

MORAVSKÉ BUDĚJOVICE (9000 obyv., okres Třebíč): Amatérské divadlo v Moravských Budějovicích slavilo v r. 1996 120. výročí. Městské kulturní středisko připravilo u příležitosti oslav i výstavku dokumentů, fotografií a plakátů. V tomto jubilejním roce zaznamenalo divadlo bohužel fázi stagnace. (*Rovnost-Horácký deník*, 15.10.1996)

NOVÝ BYDŽOV (7000 obyv., okres Hradec Králové): Koncem října 1996 se v Novém Bydžově uskutečnila přehlídka malých jevištních forem pod názvem Divadelní Bydžov, která se zároveň stala manifestací za obnovení Jiráskova divadla. O jeho obnovení usiluje spolupořadatel přehlídky - Nadace divadlo. Pohnutá historie tohoto kulturního stánku, jehož okázala přestavba zůstala už řadu let nedokončena, dala před rokem na sjezdu novobydžovských rodáků vzniknout této nadaci. (*Hradecké noviny*, 4.11.1996)

OLOMOUČ (106 tis. obyv.): Po dvouleté přestávce proběhla 8. - 10.11.1996 v Olomouci dílna rodinného divadla - DRDOL. Na pozvání regionální sekce Sdružení pro tvorbu dramatik se na ní sjelo na 40 dospělých se svými dětmi. Na téma vztahu k hračkám se vytvářel improvizovaný jevištní tvar, jakési divadlo pro rodinnou slavnost. Akce byla doplněna vystoupením loutkářských dětských kolektivů ze ZUS, pozvaných z Děčína a Ostrova nad Ohří. (*Hánácké noviny*, 12.11.1996)

PRAHA: TEATROLOGICKÁ SPOLEČNOST, sdružující divadelní vědce, historiky, pedagogy, kritiky a publicisty, včetně zájemců o divadlo a divadelní vědu, byla ustavena 1. února t.r. na valné hromadě v pražském divadle v Celetné jako otevřená a nezávislá organizace. Do jejich řad se přihlásilo přes 120 odborníků a lidí se vztahem k divadlu a teatrologii. Předšedou společnosti, která se hodlá zaregistrovat jako občanské sdružení, byl zvolen brněnský divadelní historik, prof. Bořivoj Srba. Společnost chce být platformou pro výměnu informací a názorů na nejrušnější otázky teatrologie, přičemž se má věnovat všem druhům divadla, tedy ne pouze činohře, ale také divadlu hudebnímu, tanečnímu apod. -*šr*

PRAHA: Kultura je do značné míry financována z rozpočtu města. Jedná se zejména o prostředky na úhradu provozu městské knihovny ve výši 157 375 tis. Kč. Dále prostředky na zachování a obnovu stavebních kulturních památek a památkově chráněných objektů. A to jak ve vlastnictví města, tak ve vlastnictví církve, v úhrnné částce 88 600 tis. Kč. A konečně 35 000 tis. Kč pro řadu kulturních akcí pořádaných v Praze a podporu neprofesionální umělecké činnosti. Příspěvek na provoz poskytl je Praha 21 příspěvkovým organizacím v působnosti odvětví kultury. Jde o následující městské aktivity: Divadlo Semafor 5 637 tis. Kč, Studio

Y 14 199 tis. Kč, Činoherní klub 12 698 tis. Kč, Divadlo Archa 18 715 tis. Kč, Divadlo na Vinohradech 49 796 tis. Kč, Divadlo Na zábradlí 14 310 tis. Kč, Divadlo Spejbla a Hurvíka 12 699 tis. Kč, Divadlo pod Palmovkou 19 479 tis. Kč, Hudební divadlo v Karlíně 48 330 tis. Kč, Městská divadla pražská 44 924 tis. Kč, Divadlo Labyrint 21 245 tis. Kč, Divadlo Minor 12 444 tis. Kč, Divadlo v Dlouhé 20 886 tis. Kč, Symfonický orchestr FOK 49 139 tis. Kč, Filmový podnik 8 667 tis. Kč, Hvězdárna a Planetárium 21 381 tis. Kč, Galerie hl. m. Prahy 46 272 tis. Kč, Muzeum hl. m. Prahy 32 091 tis. Kč, NKP Vyšehrad 22 138 tis. Kč, Pražský ústav památkové péče 18 612 tis. Kč. V oblasti investic je rozpočtována částka 425 989 tis. Kč, která je určena zejména: pro rekonstrukci Městské knihovny 115 996 tis. Kč, pro zakoupení budovy divadla Labyrint 25 000 tis. Kč, pro vybavení divadla Minor 470 tis. Kč, pro vybavení divadla Na zábradlí 500 tis. Kč, pro vybavení divadla v Dlouhé 500 tis. Kč, pro vybavení Hudebního divadla v Karlíně 4 200 tis. Kč, pro vybavení a rekonstrukci Činoherního klubu 2 100 tis. Kč, pro koupení tažáče k transportu dekorací Vinohradského d. 3 000 tis. Kč, pro pořízení kopie sousoší Karlova mostu 2 000 tis. Kč, pro vybavení domu U Prstenu pro Galerii hl. m. Prahy 9 200 tis. Kč pro rekonstrukci vily Müller pro Muzeum hl. m. Prahy 5 000 tis. Kč, pro muzejní depozitář Stodůlky 15 500 tis. Kč, pro dokončení rekonstrukce Obecního domu 205 923 tis. Kč, pro divadelní technologii divadla Adria 6 000 tis. Kč, pro realizaci pomníku T. G. Masaryka 5 000 tis. Kč, pro realizaci pomníku Praha svým vítězným synům 5 000 tis. Kč, pro rekonstrukci Ungeltu č.p. 630 13 200 tis. Kč, pro technologické úpravy pražského vystaviště 7 100 tis. Kč. (*MF dnes*, 28.1.1997)

PRAHA, ČR: Sdružení Werichovců vyhlásilo soutěž pro amatéry o nejlepší interpretaci písniček, skladeb, forbin nebo úryvků z her Voskovec, Wericha a Ježka. Tato pěvecká, hudební a dramatická soutěž má 3 kategorie - jezečci (5-13 let), ježci (15-26 let) a jezuřové (26-105 let). Měli se do ní přihlásit jednotlivci, dvojice i kolektivy s ukázkami tvorby Osvobozeného divadla nebo s vlastní tvorbou, navazující na tradici tohoto divadla. Nejlepší interpreti vystoupí v dubnu 1997 v Praze při oslavách 70. výročí vzniku Vest Pocket Revue. (*Večerník Praha*, 18.11.1996)

PRACHATICE (12. tis. obyv.): V říjnu 1996 vrcholila příprava Almanachu 2, který do konce tohoto roku vydá Šumavský ochotnický spolek z Prachatic. Almanach navazuje na předšedlý a mapuje činnost souboru od jeho vzniku v roce 1992 až po současnost. Na přípravě se podílí členové SOSu s ředitelkou KIS Prachatic. (*Listy Prachatická*, 24.10.1996)

SEMILY (9000 obyv.): V Semilech se ve dnech 16. - 17.11.1996 uskutečnil 1. ročník přehlídky autorských inscenací, které se kromě místního zúčastnily amatérské divadelní soubory z Prahy a Plzně. (*Orlické noviny*, 18.11.1996)

STŘEDNÍ ČECHY: V době, kdy se téměř všechna profesionální divadla potýkají s nedostatkem financí, začínají se, případně obnovují soubory ochotnické. V okresech Příbram a Beroun prožívají renesanci zejména loutková ochotnická divadla. Nové loutkové scény vznikly v Příbrami i při Základní škole v Sedlčanech, obec Líteň se rozhodla ochotnické loutkové divadlo podporovat přímo z rozpočtu.

V Sedlčanech byl loutkoherceřský soubor zrušen už před dvaceti lety. Z jeho činnosti však v místním kulturním domě zbylo čtyřicet loutek a lávky pro jejich vodiče. Díky nim můžeme založit školní loutkové divadlo, říká učitel

místní základní školy Jaroslav Nádvorník. V divadle budou hrát učitelé spolu s rodiči pro děti předškolního a školního věku. Nádvorník předpokládá, že se postupně vybuduje loutkoherceřský kroužek z žáků osmých a devátých tříd.

Loutkoherceřský soubor v obci Líteň byl zrušen v roce 1989. „Lidé měli po revoluci zájem o podnikání a ztratili zájem o kulturu,“ říká o důvodu zrušení souboru starosta obce Josef Poláček. „Skupina loutkoherců se dala znovu dohromady před rokem. Obec přitom hradí veškeré náklady spojené s provozem divadla. Ten stál v loňském roce místní úřad deset tisíc korun. Z vlastních zdrojů se naopak financuje loutkové divadlo v Příbrami. „Divadlo mělo svoji stálou scénu založenou už v roce 1962. Měla veškeré vybavení, které bylo pro loutkové divadlo potřeba. Divadelní scénu s pomocnými lávkami pro vedení loutek, světla i kulisy. Založily ho jáchymovské uranové doly a při svém zrodu mělo padesát členů. V roce 1990 bylo zrušeno,“ říká o historii divadla člen souboru Jaroslav Brůžek. Po zrušení divadla se herci scházeli v bytech. V roce 1992 jim poskytl prostory Dům dětí a mládeže v Příbrami, kde divadelní spolek Zalezlí založil díky sponzorským darům novou stálou loutkovou scénu. (*Petruse Havelková, MF Dnes*, 29.1.1997)

SUŠICE (12 tis. obyv., okres Klatovy): Loutkářský soubor TJ Sokol Sušice oslavil v r. 1996 75 let svého trvání. V této sezóně odehrál celkem 18 představení pro 2000 diváků a připravil též výstavu loutek, kterou navštívilo na 2500 lidí. (*Loutkář*, č.11, 1996)

TURNOV (14 tis. obyv., okres Semily): Druhý ročník přehlídky amatérských divadelních souborů ze severních a východních Čech, nazvaný Modrý kocour '97, připravili v Turnově na závěr ledna 1997 členové místního divadelního studia ve spolupráci se Střediskem pro volný čas dětí a mládeže, TKS a vedením kina. Na akci se přihlásilo 10 souborů (150 herců) s repertoárem, který obsahuje pohádky, frašky, veselohry i vážnou klasiku. (*Noviny Chrudimská*, 13.1.1997)

TÝNIŠTĚ NAD ORLICÍ (6000 obyv., okres Rychnov nad Kněžnou): Dne 9.11.1996 byl v Týništi nad Orlicí na Rychnovsku zahájen 29. týništský divadelní podzim, který se věnuje amatérskému divadlu. Počátek tradice zasahuje do šedesátých let, kdy se konaly v letech 1966 a 1967 první přehlídky amatérských souborů. První ročník byl oficiálně vyhlášen r. 1968. Porota udělovala ceny za inscenaci, režii, nejlepší mužský a ženský herecký výkon. Od r. 1990 má tato akce spíše přehlídkový charakter. Divadelní soubor z Týniště nad Orlicí pracuje již řadu let, má asi 40 členů (z toho 20 aktivních). Ročně nastudují max. 2 představení. Účastníci se i přehlídky v Chlumci nad Cidlinou, kde získali ocenění. (*Orlické noviny*, 13.11.1996)

VARNSDORF (okres Děčín): Ve Varnsdorfu byla koncem října 1996 u příležitosti 40. výročí otevření nového divadla ve foyer Stálé scény otevřena výstava o divadelní historii. Mezi vystavenými exponáty byly zajímavé dokumenty, fotografie a propagační materiály. Byl zde umístěn i divadelní kalendář s portréty hereckého souboru. (*Děčinský deník*, 4.11.1996)

ZÁBŘEH (15 tis. obyv., okres Šumperk): V Zábřehu byla 27.11.1996 zahájena oblastní divadelní přehlídka ochotnických souborů z regionu Šumperk a Jeseník. V Zábřehu se festival uskutečnil poprvé, v předchozích letech jej hostilo město Jeseník. Důvodem přesunu byla potřeba většího kulturního zařízení. (*Svoboda-Středočeský deník*, 27.11.1996)

Pro AS zpracoval Centrum informací v kultuře IPOS Praha

KALENDÁŘ AKCI

BŘEZEN - DUBEN

- 1.3. Třeboň - jihočeská krajová přehlídka loutkářských souborů a činoherního divadla pro děti
1.3. Plzeň - regionální kolo Wolkrova Prostějova
2.3. Divadlo dětem Mělník - středočeská krajová přehlídka činoherního divadla pro děti
5.3. Uzávěrka národní soutěže Pohárek SČDO
8.-9.3. Úpice - východočeská krajová přehlídka mladého a netradičního divadla
10.-12.3. Hradec Králové - regionální kolo Wolkrova Prostějova
13.-16.3. Hejkalův úsměv Nové Město na Moravě - krajová přehlídka činoherního divadla a činoherního divadla pro děti
14.-16.3. Horažďovice - západočeská krajová přehlídka činoherního divadla
14.-16.3. Nýřany - západočeská krajová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů
15.-16.3. Praha - Opatov - pražská přehlídka činoherního divadla a mladého netradičního divadla
20.-22.3. Třebíč - krajová přehlídka loutkového divadla
21.-22.3. Kojetín - krajová přehlídka činoherního divadla
21.-23.3. Frýdek-Místek - krajová přehlídka činoherního divadla
21.-31.3. Loutkové divadélko Jiskra Praha - pražská přehlídka loutkového divadla
21.-23.3. Opava - krajová přehlídka loutkového divadla
22. 3. Praha - regionální kolo Wolkrova Prostějova
22. 3. Brno - regionální kolo Wolkrova Prostějova
22.-23.3. Plzeň - krajová přehlídka loutkového divadla
22.-23.3. Liberec - krajová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů
22.-23.3. Havířov - regionální kolo Wolkrova Prostějova
24.3. Uzávěrka východočeského výběru činoherních inscenací pro Divadelní Třebíč
25.3. Kutná Hora - regionální kolo Wolkrova Prostějova
25.3. České Budějovice - dílna dětského přednesu
26.3. České Budějovice - regionální kolo Wolkrova Prostějova
26.3. Prostějov - regionální kolo Wolkrova Prostějova
27.-30.3. Děčín - Děčínská brána - severočeská krajová přehlídka činoherního divadla a mladého a netradičního divadla
28.-29.3. Valašské Meziříčí - severomoravská a slezská krajová přehlídka mladého a netradičního divadla
28.-30.3. Rakovník - Wintrův Rakovník - středočeská krajová přehlídka činoherního divadla a mladého a netradičního divadla
28.-30.3. Volyně - Volyňské divadelní jaro - jihočeská krajová přehlídka činoherního divadla a mladého a netradičního divadla
28.-30.3. Blansko - krajová přehlídka činoherního divadla
29.3. Teplice - regionální kolo Wolkrova Prostějova

- 31.3. Uzávěrka národní přehlídky divadla jednoho herce
březen? Ústí nad Labem - 4. národní divadelní festival soukromých škol
březen? Louny - severočeská krajová přehlídka loutkového divadla
1.4. Uzávěrka Divadelní Třebíče
4.-5.4. Rýmařov - krajová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů
4.4. Uzávěrka Wolkrova Prostějova
5.4. Mělník - krajová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů a dílna dětských recitátorů
5.-6.4. Ostrov - západočeská krajová přehlídka mladého a netradičního divadla
5.-6.4. Otvírání '97 - Praha - pražská přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů
5.-6.4. Hradec Králové - východočeská krajová přehlídka loutkového divadla
6.4. Uzávěrka Loutkářské Chrudimi
11.-12.4. Břeclav - jihomoravská krajová přehlídka mladého a netradičního divadla
11.-12.4. Třebíč - krajová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů
11.-13.4. Praha - Klub Mlejn - pražská přehlídka mladého a netradičního divadla
11.-13.4. Bechyně - Jaro '97 - jihočeská krajová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů
12.4. Uherské Hradiště - krajová přehlídka dětských recitačních kolektivů
12.-13.4. Praha - Stodůlecký Píseček - pražská přehlídka mladého a netradičního divadla
12.-13.4. Ústí nad Orlicí - východočeská krajová přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů
14.-16.4. Hradec Králové - dílna dětských sólových recitátorů
15.4. Uzávěrka Šrámkova Písku
15.4. Uzávěrka Dětské scény Ústí nad Orlicí
18.-19.4. Zábřeh na Moravě - dílna dětských sólových recitátorů
19.4. Ostrov - dílna dětských sólových recitátorů
19.4. Ústí nad Labem - dílna dětských recitátorů
19.-20.4. POHÁREK SČDO - PREROV - memoriál Zd. Kokty - národní kolo soutěže monologů, dialogů a individuálních výstupů s loutkou
23.4. Uherské Hradiště - dílna dětských sólových recitátorů
25.-27.4. Štramberk - severomoravská a slezská krajová přehlídka venkovských divadelních souborů
25.-27.4. KOLÍN - II. OTEVŘENÁ NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA PANTOMIMY A POHYBOVÉHO DIVADLA
duben? Kopřiva Kopřivnice - XI. Ročník přehlídky netradičního divadla
3.-10.5. Horácký divadelní máj - Němčice nad Hanou - jihomoravská krajová přehlídka venkovských divadelních souborů a činoherního divadla pro děti

